Ազգ

Azg
armenian daily

Փետրուար 23 Երեքշաբթի 1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 32 (283)
գինը 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Ճգնաժամ

Գազամատակարարումը սկսուեց, բայց...

Վրաստանի Մառնեուլի շրջանում գազատարի յուրաքանչիւր պայթիւնից յետոյ Հայաստանի լրատուական միջոցները շտապում են հաղորդել, թէ քանի օրում կվերանորոգուի գազատարը, ինչքան գազ կստանայ Հայաստանը, կամ երբ կսկսուի բնակչութեան գազամատակարարումը: Այս անգամ Հայաստանի կառավարութեան հայտարարութեանը հաջորդեց գազամուղի անհապաղ վերանորոգումը: Գազի հոսքը հանրապետութիւն վերականգնուեց: Սակայն նորից այնքան չնչին ծաւալներով, որ հազիւ թէ որեւէ որոշիչ դեր խաղայ հանրապետութեան տնտեսութեան կամ բնակչութեան գազամատակարարման հարցում: Հարցի քննարկումը պահանջում է աւելի լուրջ մօտեցում, սակայն մինչ այդ նշելով, որ պատերազմող երկրի յուրաքանչիւր ռազմավարական նշանակութիւն ունեցող բնագաւառ պէտք է վերահսկուի եւ տարուի նպատակաուղղուած լրատուական քաղաքականութիւն, ինչի բացակայութիւնն էլ հաճախ պատճառ է դառնում նոր պայթիւնների ու նոր տնտեսական ճնշումների: ■

ԳԽ

Ովքե՞ր են խոչընդոտում խորհրդարանի բարեփոխումներին

Թւում էր, թէ երբ ՀՀ Գերագոյն խորհրդի ՀՀՇ խմբակցութիւնը փոխեց խորհրդարանի բարեփոխումների նկատմամբ իր ժխտական դիրքորոշումը եւ համաձայնողական հանձնաժողովը Գերագոյն խորհրդի քննարկմանը ներկայացրեց նոր, փոխհամաձայնեցուած տարբերակ, հանրապետութեան օրենսդիր բարձրագոյն մարմնին ուրիշ ոչինչ չէր մնում անել, բացի ընդունելուց:

Սակայն այս անգամ գլուխ բարձրացրեց պատգամաւորների որոշ մասի անսկզբունք սկզբունքայնութիւնը: Բանն այն է, որ առաջարկուած բարեփոխումները կազմուած էին երկու հիմնական դրոյթներից. մի կողմից, հաշուի առնելով նախորդ նստաշրջանների դառը փորձը, նախագծում իջեցուած է օրենքներ եւ որոշումներ ընդունելու համար անհրաժեշտ ձայների քանակը: Մյուս կողմից, որպեսզի բարձրացուի պատգամաւորների նիստերին մասնակցելու պատասխանատուութիւնը, սահմանւում է հարգելի բացակայութիւնների որոշակի ժամանակ, որը գերազանցելու դէպքում խորհրդարանը դադարեցնում է ժողովրդի անպատասխանատու ընտրեալի լիազօրութիւնները:

Եւ այն պատգամաւորները, որոնք մոռացած պարտականութիւնների մասին, սովոր էին միայն իրաւունքներից օգտուել, իրենց անգործութիւնն այսուհետեւ էլ շարունակելու համար, բարեփոխումների «պատժամիջոցները» խիստ համարելով, դէմ էին դուրս գալիս Գերագոյն խորհրդի աշխատանքները զգալիօրէն բարելաւելու հնարաւորութեանը...

Բարեփոխումների չկայացման մյուս «կռուախնձորը» դարձաւ նախագծում տեղ գտած «հատուկ կարծիքը», ըստ որի հանրապետութեան նախագահին հնարաւորութիւն էր տրւում օրէնքների նկատմամբ կիրառուող «վետոյի» իր իրաւունքից օգտուել նաեւ Գերագոյն խորհրդի նորմատիվային բնույթի որոշումների ժամանակ:

Սա այն փոխզիջումն էր, որի դէմ լինելով, ինչպէս հայտնեց հանրապետութեան փոխնախագահ Գագիկ Հարութիւնյանը, նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսյանը պատրաստ էր կանաչ լոյս վառել բարեփոխումների առջեւ:

Դա պատճառ դարձաւ, որ հանրապետութեան նախագահին «լրացուցիչ լիազօրութիւններ» տալուն դէմ լինելու պատրուակով բարեփոխումների ընթացքին արգելք հանդիսանան ԱԺՄ-ի եւ ՀՅԴ-ի խմբակցութիւնները:

Արդիւնքում, քանզի պատգամաւորների մի մասն այդպէս էլ չէր ցանկանում «դաւաճանել սկզբունքներին», իսկ մյուսներն այնքան էլ տրամադրուած չէին վտանգելու իրենց ժամանակը ազատօրէն տնօրինելու հնարաւորութիւնները, ՀՀ Գերագոյն խորհրդի փոփոխութիւն երեկ չընդունուեց: Դրանով հանդերձ ի դերեւ ելան նաեւ այս խորհրդարանի արդյունաւէտ աշխատելու հոյսերը, ինչը մինչեւ նոր Սահմանադրութեան ընդունումը աւելի քան ցանկալի էր պետականութեան կառուցման ճանապարհին գտնուող հանրապետութեան համար:

Խորհրդարանն այնուամենայնիւ որոշեց այսօր եւս անդրադառնալ բարեփոխումների խնդրին: Տեսնենք, ի վերջո, ինչը կհաղթի՝ ընդհանուր շահի գիտակցումը, թէ՞ նեղ անձնական եւ խմբային մտայնութիւնները:

Հ. Գ.

Ճակատ

ԱՍԿԵՐԱՆ. ԱՂԴԱՄԻ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՐՏԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ ԵՆ

Ինչպէս Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը**, երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրութիւնը Լեռնային Ղարաբաղում շարունակում էր մնալ լարուած: Երեկուայ ընթացքում մարտեր էին ընթանում Մարտակերտի շրջանում, Սարսանգի ջրամբարի անմիջական հարեւանութեամբ գտնուող մի շարք բնակավայրերի համար: Աւելի վաղ փետրուարի 19-ին եւ 20-ին ազատագրուած Հաթերք, Չափար, Զարդախաչ, Ձագլիկ եւ Ումուդլու գյուղերի համար մղուած նոր մարտերի ընթացքում ադրբեջանական բանակից առգրաւուել է երկու Т-72 տիպի տանկ, երեք հետեւակի մարտական մեքենայ, մեծ քանակութեամբ զէնք, զինամթերք եւ վառելիք: Ադրբեջանական կազմաւորումները խուճապահար նահանջել են, մարտադաշտում թողնելով տասնյակ դիակներ: Ըստ նախնական տուեալների, մարտերի ընթացքում հայկական կողմից զոհուել է մեկ եւ վիրաւորուել երեք զինուոր: Ադրբեջանական բանակի կորուստները ճշտւում են: Միաժամանակ փետրուարի 21-ին եւ լոյս 22-ի գիշերը Ադրբեջանի Ֆիզուլու շրջանի տարածքից հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծուել է Հադրութ շրջկենտրոնը: Աղդամի շրջանում տեղակայուած կրակակէտերից հրետակոծուել են Մարտունու շրջկենտրոնի մերձակայ հայկական պաշտպանական դիրքերը, Ասկերանի շրջանի Խրամորթ գյուղն ու հայկական ուժերի վերահսկողութեան տակ գտնուող բարձունքները: Հետեւանքների մասին տեղեկութիւնները ճշտւում են: Երեկ առաւօտյան, ինչպէս հաղորդում են ԼՂՀ պաշտպանութեան կոմիտէից, վերսկսուել են կատաղի մարտերը Ադրբեջանի Աղդամի եւ ԼՂՀ Ասկերանի շրջանների սահմանային գոտում: Հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը միջոցառումներ են ձեռնարկում ադրբեջանական Շելլի եւ Մարգիլի բնակավայրերում տեղաբաշխուած ռազմական հենակէտերի ոչնչացման ուղղութեամբ: Երեկ ժամը 15-ի դրութեամբ մարտերը այս հատուածում շարունակւում էին:

Իրադրութիւնը ԼՂՀ ռազմաճակատի մյուս հատուածներում երեկ եւ նախորդ գիշեր համեմատաբար հանգիստ է եղել: Արձանագրուել են միայն առանձին կարճատեւ փոխհրաձգութիւններ: Իրադրութիւնը հանգիստ է եղել նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մասույցներում: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

Իր հերթին Ադրբեջանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը ստիպուած է եղել խոստովանել, որ վերջին օրերի մարտերի ընթացքում ադրբեջանական կազմաւորումները ստիպուած են եղել թողնել Մարտակերտի շրջանի Հաթերք գյուղը: Ըստ նոյն աղբյուրների, հրետակոծուել եւ գնդակոծուել են Աղդամ եւ Ֆիզուլի շրջկենտրոնները, ինչպէս նաեւ Աղդամի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերը: Տուժածների մասին մանրամասն տեղեկութիւններ չեն հաղորդւում:

Ադրբեջանի ռազմական գերատեսչութիւնից հայտնում են նաեւ, թէ երեկ եւս է մղուել հայկական կազմաւորումների գրոհ Մարտակերտի շրջանի Կուսապատ գյուղի ուղղութեամբ: Հայկական ուժերն իբր մարտադաշտում թողել են 20 սպանուած, հրետանու մեկ միաւոր եւ երկու հետեւակի մարտական մեքենայ: ■

Հայաստան

Սահմաններում հանգիստ

Ինչպէս Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից **Համլէտ Բաբաջանյանը**, փետրուարի 20-ին, 21-ին եւ լոյս 22-ի գիշերը Ադրբեջանի Ղուբաթլիի շրջանի տարածքից հրետակոծուել են Սիսիանի շրջանի Շուռնուխ գյուղն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը: Գյուղի ինքնապաշտպանութեան ջոկատի հրամանատար Միշա Գրիգորյանի տուեալներով, պատասխան գործողութիւններից յետոյ թշնամին ստիպուած է եղել դադարեցնել կրակը: Երեկ ժամը 18-ի դրութեամբ շրջանի սահմանամերձ գյուղերում հարաբերական հանգիստ է եղել: Առանձին աւտոմատային կրակահերթեր են հնչել միայն Շուռնուխի պաշտպանական դիրքերի ուղղութեամբ: Ինչպէս հայտնում են Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութիւնից, երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրութիւնը Հայաստանի սահմանամերձ մյուս շրջաններում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Մինչդեռ ադրբեջանական աղբյուրները հայտնում են, թէ Հայաստանի տարածքից հրետակոծուել են Ադրբեջանի Գետաբէկի, Թովուզի եւ Զանգելանի շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը: Տուժածների մասին տեղեկութիւններ չեն հայտնւում: ■

Բաքու

Ադրբեջանը ընդդէմ «կայսերական նկրտումների»

Ադրբեջանի նախագահ Էլչիբեյը «բարդ» է համարել Ադրբեջանի ներկայ ռազմաքաղաքական իրադրութիւնը: «Մենք ստիպուած ենք դիմակայել կայսերական շրջանակների ռազմական ճնշմանը», հայտարարել է նախագահը կիրակի օրը Բաքւում կայացած Ադրբեջանի ժողովրդական մեջլիսի նիստի ժամանակ:

Էլչիբեյի խօսքերով, Ռուսաստանի 9 հազար զինուորներից Ադրբեջանում մնացել է երկու հազարը, եւ «Ռուսաստանի զինուորական ղեկավարութիւնը չի ուզում նրանց դուրս բերել»: Մոսկուան, ասել է նա, պահանջում է նրանց Ադրբեջանում թողնել խաղաղարար ուժերի կարգավիճակով:

Ադրբեջանի պետքարտուղար Փանահ Հուսեյնովը հայտարարեց, որ պահանջելով Ադրբեջանում թողնել ռուսական զօրքերը, մասնաւորապէս 104-րդ դիվիզիան, Մոսկուան առաջին անգամ հանրապետութեանն առաջարկել է մերձենալ Ռուսաստանի հետ: Հակառակ դէպքում, Հուսեյնովի խօսքերով, Ռուսաստանի զինուորական շրջանակներն սպառնացել են, թէ հայերը կգրաւեն Ադրբեջանի ամբողջ ղարաբաղյան գոտին: ■

ԵԱՀԽ

Բաքուն մեղադրում է Երեւանին

«Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում հայկական զօրքերի ռազմական գործողութիւնների նպատակն է կասկածի տակ առնել Հռոմի հանդիպման անցկացման բուն հնարաւորութիւնը»: Այս հայտարարութեամբ կիրակի օրը հանդէս է եկել Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայութիւնը: Հռոմում ԵԱՀԽ-ի մասնակից 11 պետութիւնների ներկայացուցիչների, ինչպէս նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի պատուիրակութեան հանդիպումը նախատեսուած է փետրուարի 26-ին:

Մամուլի ծառայութիւնն ընդգծում է, որ վերջին օրերին հայերի ռազմական գործողութիւնների հետեւանքով այդ շրջանում իրադրութիւնը կտրուկ սրուել է: Ընդսմին համաշխարհային ընկերակցութեան ուշադրութիւնը հրաւիրւում է այն փաստի վրա, որ հայկական զօրամասերը «Ադրբեջանի գրաւյալ տարածքներում իրենց ռազմական գործողութիւնները կտրուկ ակտիվացրել են այն բանից անմիջապէս յետոյ, երբ սկսուեց Հայաստանին մարդասիրական օգնութեան հատկացումը»:

Նախագահի մամուլի ծառայութիւնը նաեւ նշում է, որ հայկական կողմի վերջին գործողութիւնները «մեկ անգամ եւս ապացուցում են, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը չի ցանկանում հակամարտութիւնը լուծել խաղաղ ճանապարհով»: ■

Փետրուարի 20-ին, ժամը 14-ից սկսած Երեւանի Ազատութեան հրապարակում տեղատարափ ձյան տակ տեղի ունեցաւ հանրահաւաք, կազմակերպութեամբ «Արցախ-Հայաստան» հասարակական քաղաքական կազմակերպութեան եւ Հայաստանի մտաւորականների միութեան: Արցախյան շարժման 5-րդ տարեդարձին նուիրուած հանրահաւաքում ելոյթ ունեցան ԱԺՄ-ի, ԱԻՄ-ի, Դեմոկրատական, ՀՅԴ, ՀՌԱԿ եւ ՍԻՄ կուսակցութիւնների ներկայացուցիչները, Հայաստանի Հանրապետութեան Գերագոյն խորհրդի պատգամաւորներ եւ մտաւորականներ: Հանրահաւաքին աւելի մանրամասն կանդրադառնանք մեր առաջիկայ համարում:

Աշխարհ

Սիրիան կողմ է ամերիկյան նախաձեռնութեանը

Կահիրեից յետոյ Դամասկոս այցելելով, Մ. Նահանգների պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերը հանդիպում ունեցաւ նախագահ Ասադի հետ, որն, ինչպէս հանդիպումից յետոյ հաղորդեց պետքարտուղարը, «մեծ ցանկութիւն հայտնեց առաջ տանելու խաղաղութեան գործընթացը Միջին Արեւելքում»: «Մենք մտադիր ենք աւելի ակտիվ լինել, քան նախկինում», իր հերթին հայտարարեց Քրիստոֆերը: Սիրիայի արտգործնախարարն իր հերթին շեշտեց, որ թէեւ պաղեստինցիների արտաքսումը մեծ խոչընդոտներ է հարուցում, սակայն միջինարեւելյան բանակցութիւնները «շատ աւելի լայն եւ կարեւոր» հարց են շօշափում:

Բոսնիայում մարդասիրական օգնութիւնը օդի՞ց

Հակառակ այն փաստին, որ ՄԱԿ-ի օգնութիւնն ի վերջո հասաւ արեւելյան Բոսնիայում պաշարուած իսլամական բնակավայրերից Չեպա, սակայն մայրաքաղաք Սարաեւոն դեռեւս անմատչելի է մնում միջազգային նպաստամատոյցների համար: Հետեւաբար, մտածում են Սպիտակ տանը, անհրաժեշտ է օդանաւերից մարդասիրական օգնութիւնը պարաշյուտներ գցել այդ եւ այլ բնակավայրերի վրա: Վաշինգտոնում այս կապակցութեամբ սկսել են շօշափել եւրոպական դաշնակիցների կարծիքը:

Վարչապետ Ամատոն 2 նոր նախարար է նշանակում

Իտալիայի վարչապետ Ամատոն երեկ ձեռնարկեց 2 նոր նախարարներ նշանակելու գործին: Նրանք փոխարինելու են ուրբաթ օրը հրաժարական տուած առողջապահութեան եւ ֆինանսների նախարարներին: Վարչապետը խոստացել է ամեն բան անել իր քանդուող կառավարութիւնը կաշառակերութեան եւ այլ սկանդալներից յետոյ վերջնական հեղինազրկումից փրկելու համար:

ՄԱԿ-ը նորից է ստուգում իրաքյան զինապահեստները

Անակնկալի բերելով բոլորին, ՄԱԿ-ը նոր ստուգումներ հայտարարեց Իրաքում: Երեկ Բաղդադ հասաւ ստուգողների խումբը, առանց հստակեցնելու, թէ որ օբյեկտներն են քննելու: Սակայն տեղում գտնուող օտար լրագրողները հայտնեցին, թէ բալիստիկ հրթիռների ծրագրի վերաբերյալ:

Աբխազիայում փոխհրաձգութիւնը շարունակւում է

Երեկ վրաց-աբխազական հակամարտութեան գոտում շարունակւում էր աշխույժ փոխհրաձգութիւնը, այդ թւում հրետանու: Աբխազիայի պաշտպանութեան նախարարութեան տուեալներով, վրացական զօրքերը հրթիռակոծել են Ներքին Էշերայում տեղակայուած ռուսաստանյան զօրքերի ռազմական լաբորատորիայի տարածքը: Պատասխան կրակով ոչնչացուել են վրացական զօրքերի զենիթային կայանքները: Ինչպէս հաղորդեցին Գուդաուտայից, Աբխազիայի Օչամչիրայի շրջանում տեղի ունեցած մարտերի ընթացքում աբխազները ոչնչացրել են 11 վրացի զինուոր եւ մեկ հետեւակի մարտական մեքենայ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ղարաբաղ

ԱԶԱՏԱԳՐՎԵՑԻՆ ԵՎՍ 5 ԳՅՈՒՂԵՐ

Շաբաթ եւ կիրակի օրերին իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի բոլոր ռազմաճակատներում շարունակում էր մնալ լարված: Ինչպես հաղորդում են ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբից, անցած օրերի ընթացքում կատաղի մարտերը շարունակվում էին Մարտակերտի շրջանում, որտեղ հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը, շարունակելով հակահարձակումը, շաբաթ օրվա ընթացքում ազատագրեցին Մարտակերտի շրջանի արեւմտյան հատվածի մեծագույն գյուղը՝ Հաքերը: Ավելի վաղ՝ ուրբաթ օրը ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ազատագրել էին նաեւ շրջանի Չափար եւ Ջարդախաչ գյուղերը: Լրատվական գործակալությունները տեղեկություններ էին հայտնում, թե մարտեր են ընթանում նաեւ Մարտակերտի շրջանի Չարեքտար գյուղի համար, որը նույնպես գտնվում է Թարթառ–Մարտակերտ–Քելբաջար ավտոմայրուղու վրա՝ շրջանի ծայր արեւմուտքում: Այնուամենայնիվ, շաբաթ եւ կիրակի օրերին ռազմաճակատի այս հատվածից տեղեկություններ չեն ստացվել:

Հաջորդ օրը՝ փետրվարի 21-ին ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը զարգացնելով հակահարձակումը, ազատագրեցին Մարտակերտի շրջանի եւս երկու գյուղ՝ Ջագլիկը եւ Ումուդլուն: Այս գյուղերի ազատագրումով հայկական կազմավորումները փաստորեն ընդհուպ մոտեցան Սարսանգի ջրամբարին ինչպես հյուսիսից, այնպես էլ հարավից: Նույն օրը մարտեր էին ընթանում Սարսանգի ջրամբարի հիդրոհանգույցի համար: Չափար, Ջարդախաչ, Հաքերք, Ջագլիկ եւ Ումուդլու գյուղերի ազատագրումով ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը փաստորեն ոչ միայն ամրապնդեցին իրենց դիրքերն ավելի վաղ ազատագրված հայկական բնակավայրերում եւ Սարսանգի ջրամբարի մերձակայքում, այլեւ հնարավորություն ստացան անմիջական կապեր հաստատել ամիսներ շարունակ Շահումյանի շրջանում գործող եւ Գյուլիստան գյուղն իր մերձակայքով վերահսկող հայդուկային խմբերի հետ:

Պարտություն կրելով Մարտակերտի շրջանի ռազմաճակատներում, ադրբեջանական կազմավորումները շաբաթ եւ կիրակի օրերի ընթացքում զանգվածային հրետակոծության են ենթարկել Ասկերանի շրջանի վերջերս ազատագրված Խրամորթ գյուղը եւ փորձել գրոհել: ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերն ամբողջականությամբ կասեցրել են թշնամու գրոհը, ապա անցել հակահարձակման եւ գրոհել Աղդամի շրջանի Շելլի գյուղի մերձակա մարտավարական նշանակություն ունեցող բարձունքները: Այս գյուղում տեղակայված կրակակետերից հեռահար հրետանուց եւ «Գրադ» կայանքներից պարբերաբար հրետակոծվում են ինչպես Ասկերանի շրջանի սահմանամերձ բնակավայրերն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը, այնպես էլ մայրաքաղաք Ստեփանակերտը: Վերջին այդպիսի հրետակոծության

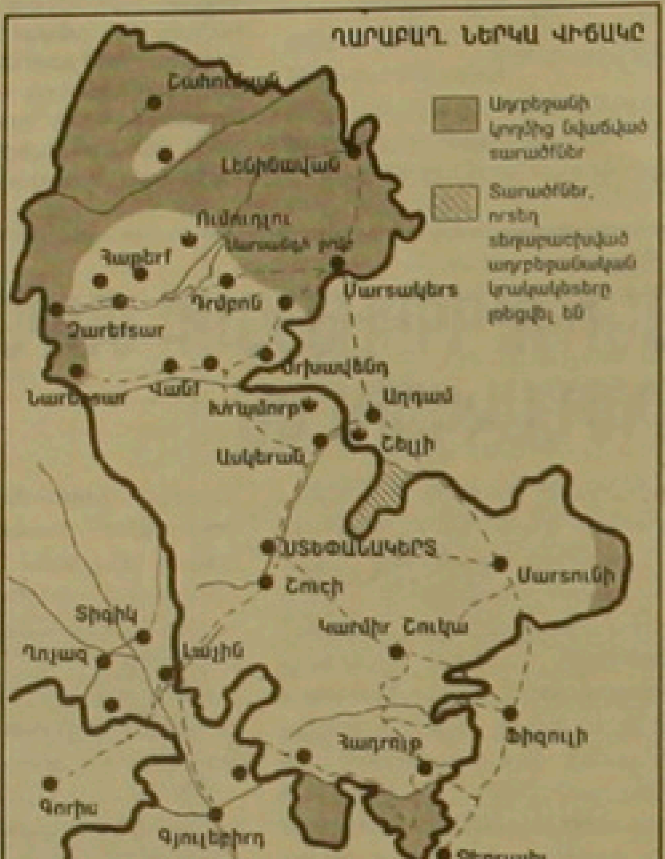

ժամանակ, ինչպես հաղորդում են ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի շտաբից, Ստեփանակերտում զոհվել է երկու խաղաղ բնակիչ:

Անցած օրերի ընթացքում իրադրությունը Լեռնային Ղարաբաղի ռազմաճակատի մյուս հատվածներում եւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մատույցներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Արձանագրվել են միայն առանձին կարճատեւ փոխհրաձգություններ: Գորիս–Լաչին–Ստեփանակերտ ճանապարհը շարունակում էր գործել անխափան:

Իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել նաեւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում: Կիրակի օրն Ադրբեջանի Գեդաբեկի շրջանի տարածքից գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են Կրասնոսելսկ շրջկենտրոնն ու շրջանի Վերին Ճամբարակ գյուղը: Տուժածներ չկան: Տուժածներ չեն եղել նաեւ նախօրեին, երբ Ադրբեջանի տարածքից հրետակոծվել է Գորիսի շրջանի Շուռնուխ գյուղը: Բոլոր դեպքերում հայկական ուժերը դիմել են պատասխան համարժեք քայլերի: Ինչպես հայտարարել է Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դոլյանը, սահմանամերձ շրջանների հարաբերական անդորրը բացատրվում է ոչ միայն Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական գործողությունների կտրուկ ակտիվացմամբ, որտեղ ադրբեջանական կողմը մեծ ուժեր է տեղափոխում, այլեւ այն հանգամանքով, որ Հայաստանի սահմանամերձ շրջանների բնակավայրերի դեմ ձեռնարկված ցանկացած ռազմական գործողություն անպայման համարժեք պատասխան է ստանում:

Իր հերթին Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը, ջանալով արդարացնել Մարտակերտի շրջանում կրած պարտությունները, շարունակում էր հայտարարել, թե իբր ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը կռվում են ռուսաստանյան բանակի ստորաբաժանումների հետ կողք-կողքի: Հիշեցնենք, որ ավելի վաղ ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունները հերքել էին այդ լուրերը: Ըստ նույն աղբյուրների, շաբաթ եւ կիրակի օրերի ընթացքում Հայաստանի տարածքից հրետակոծվել են Ադրբեջանի հյուսիս-արեւմտյան եւ հարավ-արեւմտյան սահմանամերձ շրջանները: Հետեւանքների մասին տեղեկություններ չեն հաղորդվել:

ԱՐԱՄ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

Բաքու

Ղադաշ Ռզաեւը պաշտպանության նախարար

Ինչպես հաղորդեց «Թուրան» գործակալությունը, փետրվարի 21-ին գեներալ-մայոր Ղադաշ Ռզաեւը նշանակվել է Ադրբեջանի պաշտպանության նախարար: Նա ադրբեջանական բանակի առաջին կորպուսի հրամանատարն էր, իսկ անցյալում խորհրդային օդադեսանտային դիվիզիաներից մեկի հրամանատարի տեղակալը: Ադրբեջանի պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Ղազիեւը ստիպված էր հրաժարական տալ ադրբեջանական բանակի լուրջ պարտությունների պատճառով: Կիրակի օրը Բաքվում տեղի ունեցավ հանրապետության բարձրաստիճան ղեկավարության եւ պաշտպանության նախարարության ռազմական խորհրդի անդամների համատեղ նիստը, որը քննարկեց ճակատում ստեղծված իրավիճակը: Նիստից հետո կայացած մամուլիասուլիսում պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնի ղեկավար Լեյլա Յունուսովան հաղորդեց, որ իրավիճակը ճակատում չափազանց անբարենպաստ է ադրբեջանական բանակի համար:

Թուրքիային բողոքի նոտա չի հղվել

Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայությունը հերքեց զանգվածային լրատվության մի շարք միջոցների հաղորդագրությունները, թե Բաքուն բողոքի նոտա է հղել Թուրքիային իր տարածքով Հայաստանին մարդասիրական օգնություն առաքելու կապակցությամբ: Դրա հետ մեկտեղ, մամուլի ծառայության հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ Հայաստանին տրամադրվող այդ օգնությունն «անմիջականորեն ազդում է Լեռնային Ղարաբաղում գտնվող հայկական էքսպեդիցիոն կորպուսի զորամասերի ակտիվացման վրա եւ հայկական բանակին հնարավորություն է տալիս ընդլայնել իր ագրեսիան Ադրբեջանի տարածքում»:

Էլչիբեյը հանդիպում է Իրանցի նահանգապետի հետ

Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյը Բաքվում ընդունեց Իրանի Արեւելյան Ադրբեջան նահանգի նահանգապետ Ալի Աբդու Ալի-զադեին: Հանդիպման ընթացքում Ադրբեջանի ղեկավարը նշեց, որ երկու պետությունների միջեւ ռազմական համագործակցության ամրապնդումը համապատասխանում է երկկողմանի շահերին: Ա. Էլչիբեյը հույս հայտնեց, որ Իրանը կմասնակցի Ադրբեջանի տնտեսության ամրապնդմանը: Նա խոստացավ, որ Բաքուն միջոցառումներ կձեռնարկի երկու պետությունների միջեւ սահմանի ազատ անցումը պարզեցնելու համար:

Սեփականաշնորհումը կփրկեր Ադրբեջանի տնտեսությունը

Ադրբեջանի արդյունաբերական եւ գյուղատնտեսական արտադրանքի մակարդակը անցյալ տարվա ընթացքում իջել է 30 տոկոսով: «Խաբար սերվիս»-ին տված հարցազրույցում Ադրբեջանի փոխվարչապետ Վ. Ահմեդովը նշել է, որ եթե տարվա կեսերին սկսված լիներ սեփականաշնորհումը, ապա Ադրբեջանի տնտեսության կայունացում հնարավոր կլիներ սպասել:

Թուրքիան մեղադրում է Իրանին

Թուրքիայի ներքին գործերի նախարար Իսմեթ Սեզգինը հաղորդել է, որ Թուրքիայում կատարված ահաբեկչական գործողություններից առնվազն երեքը նախապատրաստված է եղել իսլամական ակտիվիստների կողմից Իրանում: Որպես օրինակ նա հիշատակել է թուրք լրագրողի, Թուրքիայում քաղաքական ապաստան գտած իրանական այլախոհի եւ հրեա բիզնեսմենի սպանությունները: Իրանական կողմը թուրք նախարարի պնդումն անհիմն է համարել: ■

Տնտեսություն

Բարեփոխումների ընթացքը վերանայվում է

Երեւան, 22 փետրվար, Սնարք. Հայաստանում «համատարած» սեփականաշնորհումն անհնար է, «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց հանրապետության էկոնոմիկայի նոր նախարար Արմեն Եղիազարյանը: Նրա կարծիքով, տնտեսական ծանր վիճակում գտնվող Հայաստանը չի կարող գնալ «ցնցաբուժման» եւ արագ բարեփոխումների ուղիով: Ուստի կառավարությունը հակված է վերանայել հասարակության տնտեսական վերակառուցման համադրույթը, նախատեսելով սկզբնական շրջանում տնտեսության մանր ու միջակ հատվածի աստիճանական, «չափավոր» սեփականաշնորհում: Խոշոր ձեռնարկությունների ապապետականացումը, ասաց Եղիազարյանը, տեւական եւ շատ բարդ երեւույթ է: Նման ձեռնարկություններից յուրաքանչյուրի համար ստեղծվում է աստիճանական սեփականաշնորհման ուրույն ծրագիր: Սակայն այդ ծրագրերի իրագործումը շուտով չի սկսվելու, նշեց նա: ■

Լոնդոնյան «Super Channel» արբանյակային հեռուստակայանի «West of Moscow» նախկին խորհրդային հանրապետություններին նվիրված հաղորդաշարը երեկ հերթական անգամ անդրադարձավ Հայաստանի ներկա վիճակին: Այս անգամ եթեր հեռարձակվեց հարցազրույց պետնախարար Սեդրակ Թաշչյանի հետ: Տալով հանրապետության էներգետիկ իրավիճակի ընդհանուր նկարագիրը, պրն. Թաշչյանը նշեց ճգնաժամի հիմնական պատճառները, այն է Ադրբեջանի կողմից շարունակվող պաշարումը, ինչպես նաեւ Վրաստանի տարածքով անցնող գազամուղի անվերջ եղող պայթյունը

Բուժում առանց դեղամիջոցների

Էքստրասենս Ա. Ա. Պետրոսյանը բուժում է կակազող, էնուրեզով (գիշերամիզություն), տերիոդիկ (եռեւանյան) հիվանդությամբ տառապող երեխաների:

Հասցեն՝ Երեւան, Երկաթգծի կլինիկական հիվանդանոց, 5-րդ հարկ, 513 սենյակ:

Ընդունելությունն ամեն օր (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից)

ժամը 11.00-13.00

Հեռախոս՝ 45-60-34

ԼՂՀ

Արհմիությունները դիմում են ամերիկացիներին

Ստեփանակերտ, 22 փետրվար, Սնարք. ԼՂՀ արհմիությունների ֆեդերացիայի խորհուրդը այսօր դիմել է ԱՄՆ-ի գործընկերներին, խնդրելով աջակցել Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության «քաղաքական, քաղաքական եւ ֆիզիկական ցեղասպանության» դադարեցմանը:

Աշխատանքի ամերիկյան ֆեդերացիայի արտաքին արհմիությունների կոնգրեսին հասցեագրված դիմումի մեջ նշվում է, որ այդ խնդրանքը թելադրված է Ղարաբաղի բնակչության ցավով եւ ցասումով:

ԱՄՆ-ի արհմիությունները կկարողանային նպաստել տարածաշրջանում մարդու տարական իրավունքների վերականգնմանը, ինչպես նաեւ հետի նակալար կազմակերպությունների, նաեւ եւ առաջ ՄԱԿ-ի միջոցով երկարատեւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կառույցի բոլոր հաստատությունների միջազգային ճանաչմանն ասված է դիմումում: ■

Բաքու

Ադրբեջանը վերադառնում է գրաքննությանը

Փետրվարի սկզբին Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայությունը Ադրբեջանի բոլոր թերթերի խմբագիրներին եւ բոլոր գործակալությունների տնօրեններին հրավիրել է Շահրիարի անվան ակումբ, որտեղ կայացավ ընդամենը 50-ին մոտ մարդկանց հետ հանդիպում: Նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավարը պարզաբանել է, որ նրանց հրավիրել է ծանոթացնելու նախագահի կարգադրությանն առ այն, որ ուժեղացվի ռազմական բնույթի տեղեկատվության վերահսկողությունը: Նա ավելացրել է, որ Հայաստանը ռազմական գաղտնիքների 30-35 տոկոսը հայթայթում է ադրբեջանական մամուլից: Այդ է պատճառը, որ ռազմական բնույթի տեղեկատվությունը կարիք ունի պետական վերահսկողության: Որոշ թերթերի խմբագիրներ ողջունել են այդ կարգադրությունը: Ներկաներին տեղեկացվեց, որ մասնագետ գրաքննիչների պակասի պատճառով այդ աշխատանքի մեջ են ներգրավվելու գլավլիտի նախկին աշխատակիցներ: Հանդիպման ընթացքում ծավալվեց սուր բանավեճ, որի ընթացքում թերթերի խմբագիրները բարձրացրեցին հետեւյալ հարցերը.

– արդյոք սա չի՞ նշանակում վերադարձ դեպի գրաքննություն եւ արդյոք այն չի՞ հակասում մամուլի մասին օրենքի որոշ դրույթներին,

– երբ գաղտնիքը հասնում է լրագրողներին, ապա մի՞թե դժվար է արտասահմանյան հետախույզներին, մասնավորապես ռուսաստանյան, ստանալ այն,

– ինչո՞ւ է գաղտնիքը պահել չկարողանալու մեղադրանքը ընկնում լրագրողների եւ ոչ թե դրա համար պատասխանատու մարդկանց վրա,

– քանի՞ գրաքննիչ է հարկավոր 500 թերթի համար,

– երբ այս որոշման նպատակը պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնի անամոթությունների վերջ տալն է, ապա չէ՞ր կարող Ադրբեջանի նախագահն ինքը՝ որպես զինված ուժերի գերագույն հրամանատար, միջոցներ ձեռք առնել,

– ի վերջո, ո՞ւմ հետ է ձեռնտու աշխատել ժողովրդավարական ուղով ընտրված նախագահին. գլավլիտի դեմ պայքարող, ազատ մամուլի սկզբնավորողների, թե՞ հենց գլավլիտի հետ:

ՆՏ

Ստեփանակերտ, 22 փետրվար: ԼՂՀ ԳԽ նախագահությունը լիովին չի արդարացրել պատգամավորների հույսերը, ասում է ԼՂՀ ԳԽ արտաքին հարաբերությունների մշտական հանձնաժողովի նախագահ Լեոն Մելիք-Շահնազարյանը: Ինչպես հաղորդում է «Սնարք»-ի թղթակիցը, Ղարաբաղի ռադիոյին տված հարցազրույցում նա մասնավորապես այն կարծիքն է հայտնել, որ նախագահության գործունեության մեջ ավելի շատ է ճարտասանությունը, քան կառուցողական առաջարկությունները: Մելիք-Շահնազարյանի կարծիքով, դա դրսեւորվեց նաեւ ԼՂՀ տարածքում ռազմական դրության ժամկետի երկարաձգման հարցը քննարկելիս: Ինչպես հայտնի է, երկարատեւ բանավեճերից հետո ԳԽ նախագահությունը ուժի մեջ թողեց ավելի վաղ իր ընդունած որոշումը ռազմական դրությունը ԼՂՀ-ում եւս երեք ամսով երկարաձգելու մասին: Մինչդեռ ԼՂՀ պաշտպանության ղեկավարներն գտնում է, որ ռազմական դրության ռեժիմն այսուհետ պետք է գործի ընդհուպ մինչեւ շրջանում պատերազմական գործողությունների ավարտը:

digitised by A.R.A.R.@

Ցավոք

«ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ» ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԵՆՔ

Նախկինում միշտ սովոր ենք եղել ազգի հասցեին լսել գովեստի ու խրախուսանքի խոսքեր, այնպիսի որակումներ, որոնցից շոյվել է մեր ազգային ինքնասիրությունը:

Մեր մտքով անգամ չի անցել ուրիշի աչքերով նայել մեզ, ամեն մի կորուստ ճակատագրին ու բռնամոլ դաժանությանը չվերագրելու ողջամտություն ունենալ: Սակայն երևի մեր անհաջողությունների, ձախողումների, հաճախ էլ դեպքերի գերողբերգական ընթացքի պայմաններում մեր բաժին սխալը չընդունելու և չտեսնելու պատճառով են դրանք կրկնվում տասնամյակներ ու հարյուրամյակներ հետո, մեզ կանգնեցնելով լինել-չլինելու ցավալի հիմնահարցի առջև:

Եղերականության աստիճան արկածախնդիր լինելով, միշտ հավատացել ենք դրդողականների մեծ հոգս ցնդող խոստումներին, չտարբերելով արտասահմանի «ազգային հերոսից», չգանազանելով մտավորականին, ազգային գործչին, պետության շահերն ամեն ինչից վեր դասողին ու այդպիսին ձևացողին:

Բոլորին են հայտնի այսօրվա քաղաքական ու տնտեսական ճգնաժամի բուն պատճառները: Դրանց մեղավորների անունները հաճախ են շոշափվում մամուլում, երբեմն էլ քաղաքական շահարկումների նպատակով հետապնդելով:

Սակայն արժե է նաև հակառակը. որևէ բարձրաստիճան պաշտոնյայի կամ ընդհանրապես պետության արտազգային քաղաքականության որևէ դրսևորում կոծկելու, ձևախեղելու համար հայկական հեռուստատեսությունն ու «մերոնական» մամուլը իրար են կապում կապ չունեցող դեպքեր ու իրադարձություններ, ազդելու համար «հասարակ մահկանացուների» նվիրական զգացմունքների վրա:

Ի՞նչ կապ կարող է ունենալ օր-օրի աճող կաշառակերությունը, տվյալ բնագավառի հետ բոլորովին կապ չունեցող մարդկանց այդ բնագավառի ղեկավար կարգելու քաջնազարական քաղաքականությունը «հայրենիք», «Արցախ», «ազգային շահ» չարչրկված տերմինների հետ:

Չէ՞ որ այդ ամենից առաջին հերթին տուժում է ճնշող մեծամասնությունը կազմող «սովորին» խավը, որն աղքատության ու թշվառության եզրին է և ողջ ժամանակը վատնում է մի կտոր չոր հաց կամ չոր փայտ հայթայթելու նվաստացուցիչ զբաղմունքի վրա, միամտորեն հուսալով, որ մի օր բոլոր մաֆիոզներն ու կաշառակերները կկշտանան և կսկսեն մտածել իրենց անօգնական հայրենակիցների մասին, հուսալով, որ մի օր իրենց ճարպակալած մարմիններին նեղություն կտան, հասկանալու, որ պաշտոնները չեն ընծայվում դրանց քաղցր պտուղները վայելելու համար:

Հանրապետության տնտեսական ողջ համակարգը փլուզելուց, արդյունաբերական հզոր ձեռնարկությունները փակելուց ու ցիրուցան անելուց առաջ հարկավոր էր մտածել այսօրվա մասին: Չի կարող լինել ավելի նվաստացուցիչ պարտադրանք, քան անելանելիությունից համատարած չարչիության դիմելու ողբերգությունը: Կորցնելով ազգային բոլոր արժանիքները, ժողովուրդը կուլ է գնում մի բուռ «բարերարների» պարտադրած [illegible] գնին ու քմահաճույքին:

Իսկ պետությունն անտարբեր դիտողի դերում է, աչքը հառած Արևմուտքի «բարի քեռիներին» գթասրտության փշրանքներ մուրալու համար, թեկուզև մեզ «սովյալ ժողովուրդ» համարեն:

Հերոսական ժողովուրդ ենք: Անտրտունջ տանում ենք բոլոր զրկանքները, բավարարվելով «շրջափակում», «բռնամոլ մութ ուժեր», «խորամանկության ծխածածկույթ», «սադրանք», «հատուկ մեխանիզմների բացակայություն», «կոմունիստներից մնացած ժառանգության արդյունք» և այլ բազմաթիվ «հերթական» ու փրկիչ բառերով:

Անվարան կարելի է ասել, որ իրոք «հերոսական» ժողովուրդ ենք, և եթե այսպես շարունակվի, հույսի նշույլ անգամ չկա, որ ազգ կդառնանք:

Մեր հազարամյակի պատմության մեջ առաջին անգամ թերևս «հերոսական» ածականը օգտագործվում է ամենաբացասական իմաստով: Երևակայությունը միշտ էլ կործանել է ազգերն ու պետությունները, ցաքուցրիվ անելով ժողովրդին:

Հոգի ճակատագիրը մեզ վերագրել էլ այս պայմաններում մի յուրահատուկ անբարոյականություն է, քանզի մեզ փորձությունների ենթարկողը աստված չէ, այլ սովորական մահկանացուների «հաջողակ» մի խումբ:

Ո՞վ է փոխարինելու նրանց: Եվ արդյոք չե՞ն կրկնելու նույն սխալները ու «վրիպումները», ուժերի բացահայտ առավելություն ունենալով չե՞նք կորցնելու մեր պատմական հայրենիքի օտարամերձ տարածքները, չափազանց դժվար է կանխատեսել:

Ո՞վ է հուսածանց կանգնեցնելու այն մարդկանց համար, ովքեր համատարած առուծախի, ալան-թալանի այս ժամանակներում մաքուր են մնում իրենց խղճի և ժողովրդի առաջ, չեն նետվում դեպի ապօրինության գայթակղիչ խայծերը, իրենց հոգին մաքուր պահելու ազնվագույն գաղափարին են զոհում բոլոր այդպիսի հնարավորությունները:

Կանխատեսե՞ն արդյոք այդպիսի մարդկանց «երկրորդ հերթափոխի» գերփաղանգները, թե այժմվանների պես նոմենկլատուրային անբարոյականության մեջ մեղադրելով նախորդներին, ավելի մեծածավալ չափերի կհասցնեն նրանցից ժառանգած «փորձն ու հմտությունը»:

Կուսակցական ու խմբային շահերից վեր կանգնելու մեծահոգությունը չունենալը, բոլորին անխտիր ձևով «սովորեցնելու» արատավոր քաղաքականությունը կկործանի այս երկիրը շրջափակումների, հավերժական պատերազմների, սովի ու թշվառության որոգայթներում, հայրենիքը դարձնելով դժոխք, իսկ այն լքողներին նրանց տալը մնացողների խղճին մխիթարանք:

Ցանկացած պետական գործիչ պետք է մտածի, որ վաղը փայլելու է «հասարակ» մարդկանց կողքին, և գեթ մի ազգօգուտ գործ անի՝ նրանց երեսին պարզ ճակատով նայելու իրավունքն ու համարձակությունն ունենալու համար:

ՍԱՆՎԵԼ ՍԻՄՈՆՅԱՆ
Լրագրող

Խոհեր

Հազար անգամ մեղա՜յ

Վարչապետ Խոսրով Յարութիւնեանի հրաժարեցման վաղորդայնին, յօդուածի մը մէջ առաջարկած էինք, որ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան տուն կանչէր Հայաստանի Հանրապետութեան բոլոր այն ներկայացուցիչներն ու դեսպանները, որոնք սփիւռքը պառակտելու եւ քայքայելու աշխատանքին լծուած էին:

Կը ցաւինք, շատ կը ցաւինք, որ մեր գրիչը այդ առաջարկը բանաձեւելու չափ առաջ գացած է, որովհետեւ Ֆրանսայի մօտ դեսպան նշանակուած Վահան Փափազեանը տուն կանչուեր է... արտաքին գործոց նախարար դառնալու համար:

Անձրեւէն փախանք՝ կարկուտի բռնուեցանք:

Մեղա՜յ, հազար անգամ մեղա՜յ:

Քաղաքական իմաստո՞ւն խլութիւն

Թուրքիոյ վարչապետ Դեմիրել Միացեալ Նահանգներ կու գայ: Ուաշինկթընի հայկական դեսպանատան բանբերը ամերիկեան մամուլին կը յայտարարէ, թէ Թուրքիա կը խոստանայ օգնել Հայաստանին:

Հայաստանէն պաշտօնական պատուիրակութիւն մը Անգարա կը մեկնի եւ հանդիպում կ'ունենայ Թուրքիոյ վարչապետին հետ: Պատուիրակութիւնը վերադարձին կը յայտարարէ, թէ Թուրքիա խոստացաւ օգնել Հայաստանին:

Երկու պարագային ալ թուրք մամուլը կը գրէ, թէ նման բան չկայ:

Հայաստանի իշխանաւորները իրենց թմբուկը կը զարնեն, Թուրքիան իր սրինգը կը նուագէ: Բայց կ'երեւի թէ մեր թմբուկին ձայնը խլացուցիչ ըլլալուն՝ սրինգին եղանակը լաւ չի լսուիր...

Ինչ որ հեռուէն հետեւողին յիշողութեան մէջ կը մնայ այն է՝ թէ Թուրքիա այնքան մարդասէր է, որ պատրաստ է իր հետ պատմական չլուծուած հարցեր ունեցող Հայաստանին օգնելու: Չէ՞ք հաւատար, հայկական կողմի վկայութիւններուն ականջ տուէք:

ՎԱՉԷ ՂԱԶԱՐԵԱՆ
Բոստոն

S.O.S.

Կերոսինի 12 հազար վառարաններ Ամերիկայից

Մ. Նահանգներում Հայաստանի դեսպանության հրապարակած հաղորդագրությունից պարզվում է, որ վերջերս ՀՀ կառավարության համապատասխան դիմումին ընդառաջելով, Ամերիկայի միացյալ հիմնադրամն ու Մ. Նահանգների կառավարությունը որոշել են համատեղ ջանքերով Երևան ուղարկել 12 հազար կերոսինի վառարաններ, որոնց առաջին խմբաքանակը Հայաստանի մայրաքաղաք կհասնի այս շաբաթավերջին, իսկ ամբողջ քանակը 2 շաբաթվա ընթացքում:

Հայկական միացյալ հիմնադրամի տնօրեն Հարութ Սասունյանն անմիջապես արձագանքելով նշված դիմումին, արդեն գնել է հարավ-կորեական 12 հազար վառարան, հիմնադրամի միջոցներից տրամադրելով 425 հազար դոլլար: Իր հերթին, Մ. Նահանգների պետքարտուղարությունը համաձայնել է դրանք Հայաստան տեղափոխելու համար տրամադրել ամերիկյան բանակի C-5A տիպի երկու օդանավ: Հ. Սասունյանը հայտարարել է, թե Հայկական միացյալ հիմնադրամը, որի կազմի մեջ են մտնում Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը, Ամերիկայի հայկական միսիոներական ընկերակցությունը, Հայկական օգնության միությունը, Հայաստանյայց եկեղեցին և Կիլիկյան թեմը, լիազորել է իրեն այդ գնումը կատարել այն միջոցներից, որ Հիմնադրամն առանձնացրել էր նման անմիջական կարիքների համար:

Իր հերթին, ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպանական ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Արզումանյանը շնորհակալություն է հայտնել Հիմնադրամին և ամերիկյան կառավարությանը, միաժամանակ հիշեցնելով, որ Կանադայի հայկական համայնքը նույնպես կարևոր մասնակցություն է ունեցել վառարանների գնման գործում, որոշելով 1988 թ. երկրաշարժից հետո հանգանակված գումարներից միջոցներ տրամադրել նույն նպատակին: «Մեր մտադրությունն է այդ վառարանների մի մասը տրամադրել աղետի գոտու կարիքավոր ընտանիքներին», - հայտարարել է նա:

Վերոհիշյալ կազմակերպությունների միջոցով գնված և Հայաստան իբրև օգնություն առաքվող վառարանները աշխատում են բացառապես կերոսինով, և Հայաստանի իշխանությունները կարգադրություններ են անում կերոսինը մատչելի դարձնելու ժողովրդի լայն խավերին: ■

ԼՂ

Նախարարների խորհուրդը չի շտապում վճարել

ԼՂՀ ԳԽ նախագահությունը ԼՂՀ Նախարարների խորհրդից միջոցներ է խնդրել Հայաստանի Հանրապետությունում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչության, ինչպես նաև Մոսկվայում ստեղծվող ԼՂՀ լրատվական բյուրոյի ֆինանսավորման համար:

Սակայն, ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեցին ԼՂՀ լրատվության և մամուլի գերատեսչությունում, Ղարաբաղի կառավարությունը չի շտապում վճարել: Ավելին, նախարարների խորհրդում աննպատակահարմար են գտնում հանրապետության բյուջեի ներկայիս հսկայական պակասորդի պայմաններում այդ նպատակներին դրամի հատկացումը: ■

«Լույս-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ ամենացածր տոկոսներով: Գրավատունը երաշխավորում է բոլոր տեսակի գործառնությունների հուսալիություն և ճշգրիտ ժամկետներ: Հասցեն՝ **Երևան, Սեբաստիայի փող. 47Ը. (Փարոս ռեստորանի մոտ)**

Վանաձոր

Աղետը շարունակվում է

Փետրվարի 19-ի ուշ երեկոյան անսպասելիորեն փլվել է քաղաքի թիվ 46 պրոֆտեխուսումնարանի ճաշարանի և դահլիճի երկհարկանի մասնաշենքը: Չնայած այս անգամ զոհեր ու տուժածներ չկան, սակայն զարմանալի է, որ նախազգուշական միջոցառումները քաղաքում ցարդ հապաղում են: Փլվածքի տակ է մնացել անձնական օգտագործման 1 մեքենա: Պատահարի մանրամասները ճշտելու համար դիմեցինք քաղխորհրդի նախագահի քաղաքաշինության հարցերով տեղակալ Լևոն Ազանյանին:

- Ըստ մեզ հասած տվյալների, շենքի փլվելու պատճառ կարող է լինել այդ ժամին Ծովագյուղի մերձակայքում տեղի ունեցած 5 բալանոց երկրաշարժը, որի ուժգնությունը մեզ մոտ կազմել է 2 բալից քիչ ավելի:

Պատահարին նպաստել է նաև մասնաշենքի տանիքին եղած մոտ 40 սմ ձյան շերտը: Հաջորդ օրը՝ փետրվարի 20-ին, «Կանաչա» շինարարական ֆիրմայի մեխանիզատորների ջանքերով մաքրվել է տանիքը և ճանապարհը: Դեպքի մասին առանձին հեռագրերով տեղեկացրել ենք ՀՀ նախագահին և վարչապետին, նրանց մի անգամ ևս հիշեցնելով աղետի գոտում կանգուն մնացած և քանդման ենթակա շենքերի մասին: Միայն Վանաձորում կա այդպիսի 56 շենք:

Ճիշտ է, քանդման ենթակա շենքերի ֆինանսավորումը, նորերի կառուցումը կախված են պետական հատկացումներից, սակայն տեղական իշխանությունները չպետք է սպասեն շենքերի փլվելուն, այլ միջոցներ ձեռք առնեն առավել շատ խարխլված շենքերը ժամանակին վնասազերծելու համար:

Մեր սեփ. թղթակից, Վանաձոր

Հարգելի պարոնայք

Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության պատգամավորների նախաձեռնությամբ ստեղծված «Թեւան» բարեգործական հիմնադրամը զբաղվում է Լեռնային Ղարաբաղում ազգաբնակչության կենսագործունեությունն ապահովող օբյեկտների՝ հացի փռերի, պահածոների ոչ մեծ գործարանի, էներգամատակարարման ինքնուրույն աղբյուրների ստեղծմամբ և կազմակերպմամբ, ինչպես նաև աշխարհագրական առումով հեշտ խոցելի գյուղերին ապահովում է կապի միջոցներով, դեղամիջոցներով, տաք հագուստով, գյուղվերամշակման մեքենաներով:

«Թեւան» հիմնադրամը զգալի միջոցներ է հատկացնում զոհվածների և վիրավորների ընտանիքներին:

Մենք մեզ անչափ երախտապարտ կլինենք, եթե դուք հնարավոր համարեք ձեր հնարավորությունների չափով օգնել իր ապրելու իրավունքը, պատիվն ու արժանապատվությունը պաշտպանող աղետյալ ժողովրդին:

Աստված ձեզ և մեզ պահապան:

ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր,
ԼՂ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր,
«Թեւան» հիմնադրամի նախագահ ԻԳՈՐ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ
«Թեւան» հիմնադրամի տնօրեն Ռաֆիկ Հովակիմյան
ԼՂՀ «Թեւան» բարեգործական հիմնադրամ

Ընթացիկ հաշիվ 700445 Երևանի Սպանդարյանի կոմերցիոն բանկ: Բանկի կոդ (ծածկագիր) 370101532, թղթակցական հաշիվ 500168434:
Ք. Երևան, Սպանդարյան, Սրբյան փող. 6, «Թեւան» հիմնադրամ
Հեռ. 34-56-01, 56-34-93, ֆաքս 375005

Փոստ

Մտածենք սերնդի մասին

Փոստը վատ է աշխատում: Նամակները ուշ-ուշ և անկանոն ենք ստանում: Միայն դրանցից մեկը, որ ուղարկվել է դեռևս անցյալ տարեվերջին: Նամակագիրը, որ նշում է, թե 33 տարեկան է և 3 երեխաների հայր, որոնց դաստիարակում է հայրենասիրության, արդարության ու ազնվության ոգով, չգիտես ինչու, անուն-ազգանուն չի նշել: Գուցե վախի՞ց: Կարդանք այն:

Այսօր Երևանում և մնացած քիչ թե շատ խոշոր քաղաքներում, որտեղ ապրում է Հայաստանի ժողովրդի կեսը կամ ավելին, տեր ու տնօրինություն են անում 15-20 տարեկան լկտի, անդաստիարակ, տռոտախոս, սանձարձակ պատանիներն ու երիտասարդները: Այդ տիպերի պատճառով ամեն քայլափոխի, կարելի է ասել, թունավորվում է մեր առօրյա կյանքը: Ես չգիտեմ, այս ամենը իշխանությունների թուլության, անկարողության, թե անտարբերության հետևանքո՞վ է բացատրվում արդյոք, բայց սա այսօրվա իրողությունն է: Մեր այս երեխաները (այնուամենայնիվ նրանք մերն են), որ ցերեկը, թե գիշերը, փողոցում, թե տրանսպորտում, մարդկանց քրտինքով աճեցված ու խնամված այգիներում, հացի հերթերում, քրեորեն ասած՝ խուլիգանությամբ են զբաղվում: Այո, խուլիգանությունը դեռևս ծանր հանցագործություն չէ: Բայց ես ձեր ուշադրությունն եմ հրավիրում այն բանի վրա, որ այսօր համընդհանուր դարձած այս չարիքը նյարդայնացնելով մարդկանց, ժողովրդի մեջ ծնում է քաոսային, անիշխանության, անտերության ու անպաշտպանվածության զգացում: Այստեղից էլ առաջանում է մարդկանց ներփակվածությունն ու ոչ ակտիվ մասնակցությունը մեր այսօրվա գլխավոր իրադարձություններին (պատերազմը Ղարաբաղում և սահմաններում):

Գուցե այնքան էլ տրամաբանորեն չեմ արտահայտել մտքերս, բայց իմ կարծիքով սա շատ մեծ խնդիր է: Ես հույս ունեմ ձեր միջոցով բարձրացնել այս հարցը: Գուցե կառավարությունն իր համակարգերով որևէ բան կձեռնարկի այս ուղղությամբ (իմ կարծիքով, այստեղ մեծ դեր ունեն լուսավորության և ՆԳ նախարարությունները): ■

digitised by A.R.A.R.@

Հարց

«Երեխաները մեր ապագան են»: Իսկ մեծե՞րը

Երաժիշտները զանգվածաբար հեռանում են Հայաստանից

Որ երեխաները մեր ապագան են, գիտեն բոլորը: Այս հանրահայտ ճշմարտությունը խորհրդային ժամանակներում գովազդվում էր ամեն քայլափոխի՝ դասագրքերում, փողոցներում, պիոներական ճամբարներում, պաստառներում: Հիրավի, երեխաներից ավելի սուրբ բան չկա:

Մանկական ստեղծագործության հանդեպ յուրաքանչյուր դրսեւորում հայրենասիրության արժեք ուներ: Հայաստանում էլ ըստ արժանվույն հպարտանում էին երաժշտական եւ գեղարվեստական դպրոցների քանակությամբ, մանկական պատկերասրահով, Գեղագիտական կենտրոնով, մանկական թատրոններով, նվագախմբերով, անսամբլներով, մենակատարներով: Այդ ամենը հրաշալի է, եւ ես ամենեւին կասկածի տակ չեմ դնում նվաճված արդյունքները, ինչպես նաեւ պատանիների ու երիտասարդների ստեղծագործության հետ կապված մշակութային ընդհանուր քաղաքականությունը: Սակայն ուզում եմ իմ տագնապը կիսել հասարակության մեջ ուռուցիկորեն ձեւավորվող անհավասարակշռության առնչությամբ:

Երեխաները մեր ոչ միայն ապագան, այլեւ ներկան են: Եւ մենք հնարավորության սահմաններում աշխատում ենք նրանց երջանիկ դարձնել, ինչում մեզ հաճախ օգնում են ոչ հայաստանցի բարի մարդիկ: Օրինակ, գերմանացի Ուրսուլա Հանակը, որին մեր պատանի երաժիշտները պետք է շատ երախտապարտ լինեն: Այս գերմանացի կինը սկսնակ շատ երաժիշտ-կատարողների օգնում է ստաժավորվել Գերմանիայում, մասնակցել մրցույթների, համերգ տալ: Շնորհակալություն նրան:

Ոգեւորվելով նման հեռանկարով, մեր «ապագայի երեխաները» ձգտում են նման հնարավորություն ստանալ: Իսկ հետո բախտն ինչպես կբերի: Եւ շատերի բախտը բերել է: Մեկը հաշվեր, թե Երեւանի կոնսերվատորիայի որքան ուսանողներ են սովորում եւ պատրաստվում ապրել արտասահմանում: Նրանցից ոմանք արդեն իրենց հետեւից տարել են հարազատներին: Ճիշտ է, ձեւականորեն նրանք բոլորն էլ համարվում են Հայաստանի քաղաքացիներ, սակայն իրենց երկրի հետ այնքան կապ ունեն, որքան ես, ասենք, Չինաստանի հետ:

Մեր լարայինները մեծապես գնահատվել են եւ շարունակում են գնահատվել: Այժմ երիտասարդ բարձրակարգ շատ երաժիշտներ են «հաստատվել» ԱՄՆ-ում. ջութակահարներ Սուրեն Բագրատունին ու Արմեն Թալալյանը, այնտեղ է նաեւ նրանց ավագ գործընկեր Վահրամ Սարաջյանը, ջութակահար Մովսես Պողոսյանը: Պորտուգալիայում են թավջութակահար Լեւոն Մուրադյանը, Վարուժան Բարխիկյանը, ջութակահար Գարեգին Հարությունյանը, ալտահար Խաչատուր Ամիրխանյանը, Հարավսլավիայում՝ ջութակահար Վարդգես Բոյաջյանը (նա այնտեղ նույնիսկ մասնավոր կոնսերվատորիա է հիմնել), թավջութակահար Դավիթ Գրիգորյանը, կարծեմ Իտալիայում է ջութակահար Հրայր Հարությունյանը: Դաշնակահարներից ԱՄՆ-ում են աշխատում Երեւանի կոնսերվատորիայի սաներ Հարություն Փափազյանն ու Սերգեյ Բաբայանը, Իսպանիայում՝ Նաիրի Գրիգորյանը, Փարիզում՝ Սերգեյ Մարկարովը եւ առայժմ ուսանող Վարդան Մամիկոնյանը: Արժե թվարկել հանրահայտ բոլոր երգիչներին, այդ թվում Գեղամ Գրիգորյանին ու Բարսեղ Թումանյանին, որոնք ելույթ են ունենում համաշխարհային օպերային բեմերում, սակայն երբեք Հայաստանում: Մեզանից հեռացել են նաեւ երիտասարդ լավագույն պարողներն ու փորձված բալետմայստերները:

Վառ անուններ: Իսկ որքան կարգով ցածր, սակայն ոչ պակաս լավ նվագախմբայիններ են հեռացել արտասահման: Երբ շարունակենք առեւս Հայաստանը առհավետ թողածների ցուցակը, ապա դա արդեն կոմպոզիտորների ու երաժշտագետների պատկառելի խումբ է, որոնցից մի քանիսն անփոխարինելի անհատականություններ են: Այսպես, Հայաստանի համար մեծ կորուստ էր միջնադարյան երաժշտության մասնագետ Նիկողոս Թահմիզյանի հեռանալը: Նրա բացակայությունն արդեն զգացվում է: Միջնադարյան Արեւելքի մշակույթի նման մակարդակի մասնագետ մենք չունենք: Այժմ, երբ մենք փորձում ենք նոր պայմաններում իրականացնել մեր գործնական կապերը Իրանի ու Թուրքիայի հետ, դժվար է գերագնահատել Թահմիզյանի նման մարդկանց դերը:

Այժմ պատրաստվում են մեկնել եւս մի քանի վաստակավոր երաժիշտներ: Չեմ կարող նշել նրանց անունները, եւ մի՞թե դա էական է: Գլխավորը, մարդիկ գնում են, որովհետեւ կյանքն անտանելի է դառնում: Արվեստի մարդու համար կյանքը միայն ֆիզիկական գոյություն չէ, այլ գլխավորը՝ մեծապես մտային-հոգեւոր լարվածության մեջ լինելը: Ստեղծագործող մարդուն կողքից ընկալում են միայն այն ժամանակ, երբ նա ելույթ է ունենում, այսինքն՝ հաղորդակից է դարձնում իր բազմօրյա աշխատանքի արդյունքին: Բուն աշխատանքը մնում է հասարակության ուշադրության եզրից այն կողմ: Նախկինում տեսական այրերը, թեկուզ հազվադեպ, հետաքրքրվում էին արվեստագետի աշխատանքով, ըստ երեւույթին պատասխանատվություն զգալով անհատականության առջեւ: Այժմ, հին ժամանակների վերագնահատման շրջանում ստացվում է, որ հասունության մակարդակի հասած կամ արվեստում իրենց խոսքն արդեն ասած մարդիկ պետք է երեխաների նման ապացուցեն իրենց արժեքը: Հասկանալի է, ամեն ոք չէ, որ թվարկելով ստեղծագործական նախկին վաստակները, ինքն իրեն կթմբկահարի: Առաջանում է տարօրինակ իրավիճակ, երբ հանրապետությունում ստեղծագործական ու գիտական լիցք պարունակող մարդիկ մղվում են հետին պլան: Նրանց մասնագիտական աշխատանքի բնույթը դադարում է հետաքրքրել ամենքին, անգամ գործընկերներին, որից խորանում է նրանց սոցիալական ճնշվածության զգացումը: Նրանց համար դժվար է: Եվ շուրջը հիմնականում շուկայական կյանք տեսնելով, նրանք սկսում են իրենց ինչ-որ «ավելորդ մարդիկ» զգալ:

Գիտեմ, որ այժմ մշակույթի համար ամենուր ծանր ժամանակ է: Անգամ նախկին սոցիալիստական երկրներում (Լեհաստանում, Հունգարիայում, Արեւելյան Գերմանիայում, Բուլղարիայում եւ այլուր) մշակույթը կորցրել է նախկին առաջնային դիրքը հասարակության մեջ: Ֆինանսական ճգնաժամն ու արժեզրկումը համընդհանուր երեւույթներ են: Սակայն շատ քիչ տեղերում կա նման անտարբերություն հանուն ստեղծագործության հանդեպ, ինչպես Հայաստանում: Մեր հարստությունն առաջին հերթին մարդիկ են, իրենց գործի ճանաչված մասնագետները, որոնք վաղուց են որոշել մշակույթի եւ երիտասարդ սերնդի զարգացման կարգավիճակը: Երեխաների, որպես ազգի գենոֆոնդի մասին հոգալով, մեր երիտասարդ պետությունը, ավաղ, անտարբերություն է հանդես բերում մեծերի հանդեպ: Իբր, թող ապրեն իրենց համար, ինչպես ժամանակն է թելադրում: Ծանր է նույն կոլեկտիվների վիճակը, օրինակ, Հայաստանի պետական կամերային անսամբլի, Հայաստանի կապելլայի, ռադիոյի եւ հեռուստատեսության կամերային երգչախմբի, Երեւանի լարային քառյակի, որի հյուրախաղային կյանքն անդամալուծված է:

Արվեստի մարդիկ փախչում են Հայաստանից: «Է, թող փախչեն», ասաց ինձ մի տեսական պաշտոնյա: Այդ դեպքում չեմ հասկանում, հանուն ինչի՞ է Արցախի այս կռիվը: Կամ էլ առանց մարդկանց մեզ պե՞տք է հողը: Հայաստանը հարուստ է տաղանդներով, սակայն չի կարող մեծապես բերքաբեր լինել: Ամենասարսափելին, որ կորչում է մարդկանց կամքը, նրանց անհատականությունը: Մարդիկ ասես արմատից հանված են: Եւ ծառահատման այս սարսափելի պատկերը ես նմանեցնում եմ այժմ տեղի ունեցող հոգեւոր հատմանը: Հնարավոր է, որ ես խտացնում եմ գույները, սակայն ասեմ, որ ես անձամբ զգացել եմ պաշտոնական անձանց անտարբեր վերաբերմունքը, որոնք չեն ցանկացել ինձ օգնել միջազգային երաժշտագիտական սիմպոզիումի համար Գերմանիա գնալ: Հայաստանի մասնակցության հեղինակությունն ու հետագա կապերի օգտակարությունը այստեղ ոչ ոքի չհուզեց:

Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան, երաժշտական կադրերի դարբնոցը, վատ ժամանակ է ապրում: Երաժիշտները, որոնց աշխատանքի արդյունավետությունը անմիջական աշխատելու հետ է կապված, զրկվել են այդ հնարավորությունից: Պարապմունքները դադարեցվեցին դեռեւս նոյեմբերին, քանի որ ոչ գործիքայինները, ոչ վոկալիստները չեն կարող պարապել ցածր ջերմաստիճանի պայմաններում: Մնացած ողջ տարվա ընթացքում դասախոսությունները չանցկացվեցին լրիվ արդյունավետությամբ, քանի որ նրանց մեծ մասը պետք է ուղեկցվեին մեխանիկական ձայնագրմամբ, երաժշտության ունկնդրությամբ: Այս սխալներից կարելի էր խուսափել, մի քանի ժամով գործի դնելով էլեկտրական «շարժիչը» կամ կոմպակտ կասետների վրա վերաձայնագրելով ուսումնական ընթացքի համար անհրաժեշտ երաժշտության որոշ մասը: Բայց այդ մասին հարկավոր էր մտածել դեռեւս անցյալ տարվա ձմեռվանից հետո: Եթե ոչ դրա, ուրեմն էլ ինչի՞ վրա պետք է ծախսվի կոնսերվատորիայի վարձով սովորող ուսանողներից ստացվող դրամը:

Տարօրինակ բան ստացվեց, կապված ռեկտորի հետ: Բոլորի կողմից հարգված, գերազանց կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանը մայիսին կոնսերվատորիա «բերվեց» երկու՝ մշակույթի եւ բուհերի նախարարների օգնությամբ (ճիշտ ինչպես հին, կոմունիստական ժամանակներում): Չհասցնելով գնահատել այդ իրադարձությունը, շուտով զրկվեցինք ռեկտորից՝ նա երկու ամսով մեկնեց Փարիզ: Իսկ այժմ արդեն 4 ամիս է, ինչ Միացյալ Նահանգներում է: Բացատրությունները, ինչպես ասում են, ավելորդ են: Ղեկավարության բացակայությունը կոնսերվատորիայում շատ բաներով է զգալի, այդ թվում նաեւ ցածր աշխատավարձով (ամենացածրը հանրապետությունում բոլոր բուհերի մեջ), դասախոսների կենցաղի մասին հոգատարության անտեսմամբ (ոչ տանտերեֆերող աշխատավարձ, ոչ մարդասիրական օգնություն կոնսերվատորիա չեն մտել, ինչպես դա տեղի է ունենում մյուս ուսումնական հաստատություններում): Իսկ չէ՞ որ երաժշտական բուհի դասավանդողի աշխատանքը էապես տարբերվում է ուսանողների հետ մեծապես անհատական շփմամբ, եւ ոչ միայն մասնագիտությամբ, այլ մնացած բոլոր առարկաների գծով:

Վերջերս աշխատավարձի հերթում ցավով նայում էի իմ աշխատանքային ընկերների հոգնատանջ ու ծերացած դեմքերին, որոնք անթաքույց ուրախությամբ հեռանում էին դրամարկղից՝ հինգռուբլիանոց թղթադրամների կապոցներով: Իսկ այդ մարդիկ գարնան տաքերն ընկնելուն պես նախկին նվիրվածությամբ կսկսեն ուսանողների հետ կիսել իրենց գիտելիքները:

Հիանալի մանկավարժներ մենք շատ ունենք, թեեւ սովորաբար լայն ճանաչման են արժանանում նրանց աշակերտները: Հասկանալի է՝ երեխաները մեր ապագան են: Բայց ախր մանկավարժները հավիտենական չեն: Եւ արվեստին զոհողություններով ծառայելը ֆիզիկական սահման ունի: Կառավարությունը, որն այդպես հեշտ ընդունում ու նշանակում է ղեկավար կադրերին (դրանցից մեկը՝ Հայաստանի Կենտկոմի նախկին աշխատակից, երաժշտական կրթություն չունեցող Հրաչյա Միլվանյանը, կոնսերվատորիայում երեք տարի գիտության գծով պրոռեկտորի պաշտոնում ոչինչ չարած, այժմ նշանակվել է Ուկրաինայում Հայաստանի ներկայացուցիչ. բացատրություններն կրկին ավելորդ են), պետք է մտածի աշխարհի դափնեկիրներ տված մեր ավագ ու միջին սերնդի անձնազոհաբար աշխատող մանկավարժների մասին: Չի կարող եւ անտարբեր վերաբերմունք դրսեւորել նրանց հանդեպ, ովքեր այժմ ստեղծում, նվագում են: Էլ ինչի՞ն պետք է ծառայեն մշակույթի եւ այլ հիմնադրամները, եթե ոչ մեր արժանի աշխատավորների պաշտպանությանը: Բայց ոչ նախկին հավասարեցման սկզբունքով:

Սա միակ ճանապարհն է, որն ինչ-որ ձեւով կդադարեցնի արտահոսքը, կպահպանի ապագա ուսուցման համար անհրաժեշտ հիմնարար եւ նախաձեռնող ուղեղները: Եւ երեխաները, եւ մեծերը, տեսնելով հարգանքն արժանիի հանդեպ, այդպես գլխապատառ չեն փախչի այստեղից՝ մոռանալով մայրենի լեզուն, ծառայելով այլ երկրի: Մեր սոցիալ-տնտեսական աննախադեպ վիճակը կախված է ոչ միայն Հայաստանի կառավարությունից, դա հայտնի է ամենքին: Սակայն կան բաներ, որ կախված են միմիայն նրանից՝ այդ կառավարությունից, ոչ թե նրա հնարավորությունից, այլ՝ պարզ ցանկությունից: Երբ այն չկա, ցանկացած արդարացում ավելորդ է:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի պրոֆեսորի պաշտոնակատար

25.47.58
25.24.63
63.64.06

Կ2-Սերվիս կոոպերատիվը վերակազմավորվել է

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ»

ՍՊԸ-ի

եւ շարունակում է առաջարկել լավագույն հաշվապահական, գործարար եւ բանկային ծրագրերը ԱՊՀ երկրներում:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՑ ՏՈՒԺԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության նոր հիմնադրված պլաստիկ եւ վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոնում

ՀԲԸՄ-ի Պլաստիկ եւ վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոնը (ՊՎՎԿ), որը գտնվում է Միքայելյանի անվան վիրաբուժության ինստիտուտում, հայտարարում է երկրաշարժից տուժած հիվանդների բժշկական քննություն հետեւյալ վնասվածքներով. **բաց վերքեր** (սպիներ եւ խեղումներ), **կոտրվածքներ, սեղմված վնասվածքներ** (crush injuries), **անդամահատումներ, այրվածքներ, երեսի մաշկի** կամ **ոսկորների խեղումներ** եւ **երեսի, ձեռքի, ոտքի ներվային վնասվածքներ**:

ՊՎՎԿ-ն կահավորված է ամերիկյան նորագույն սարքավորումներով, սպասարկում են ԱՄՆ-ում մասնագիտացած բժիշկներն ու բուժքույրերը: Այն գործում է ըստ ամերիկյան կառավարության հետ համաձայնեցված օրինաչափությունների:

Ըստ ՊՎՎԿ-ի վիրաբույժներ Գագիկ Ստամբոլցյանի ու Գարեգին Բաբլոյանի քննության արդյունքների, երկրաշարժից տուժած հիվանդները կենթարկվեն վիրաբուժական օգնության:

Խնդրում ենք այցելել կամ զանգահարել ժամադրության համար հետեւյալ հասցեով

Երեւան, Հասրաթյան փող. 9, Միքայելյանի անվան վիրաբուժության ինստիտուտ,
ՀԲԸՄ-ի պլաստիկ եւ վերականգնողական վիրաբուժության կենտրոն: Հեռ. 28.30.12:

EXAMINATIONS FOR EARTHQUAKE PATIENTS AT NEWLY ESTABLISHED

AGBU PLASTIC AND RECONSTRUCTIVE SURGERY CENTER

The AGBU Plastic and Reconstructive Surgery Center (PRSC), located at the Mikayelian Institute in Yerevan, announces that it is now open for the examination of earthquake patients with the following types of injuries: **open wounds, scars and deformities, fractures** (broken bones), **crush injuries**, amputations, burns, **facial deformities of skin or bones, neurologic deformities of the face, hands, legs.**

The PRSC, furnished with new American medical equipment and staffed by U.S. hospital trained doctors and nurses, operates under standards established in cooperation with the U.S. Government.

Earthquake patients will be considered for surgery at the PRSC based on results of examinations by PRSC physicians, Dr. Gagik Stambolsian and Dr. Garegin Babloyan.

Please visit or call to make an appointment.

AGBU Plastic and Reconstructive Surgery Center
Mikayelian Surgical Institute
9 Hasratian St.Yerevan
Telephone: 28-30-12.

digitised by A.R.A.R.@

Ճոխա

ՀՆԱՎԱՃԱՌՔԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐ ՈՒ ՄՈՒԹ ԿՈՂՄԵՐԸ

Ի՞նչ արժե հայկական դրամն այստեղ եւ «այնտեղ»: Հայաստանյան հնարժեքի շուկայի մի քանի ուրվագիծ

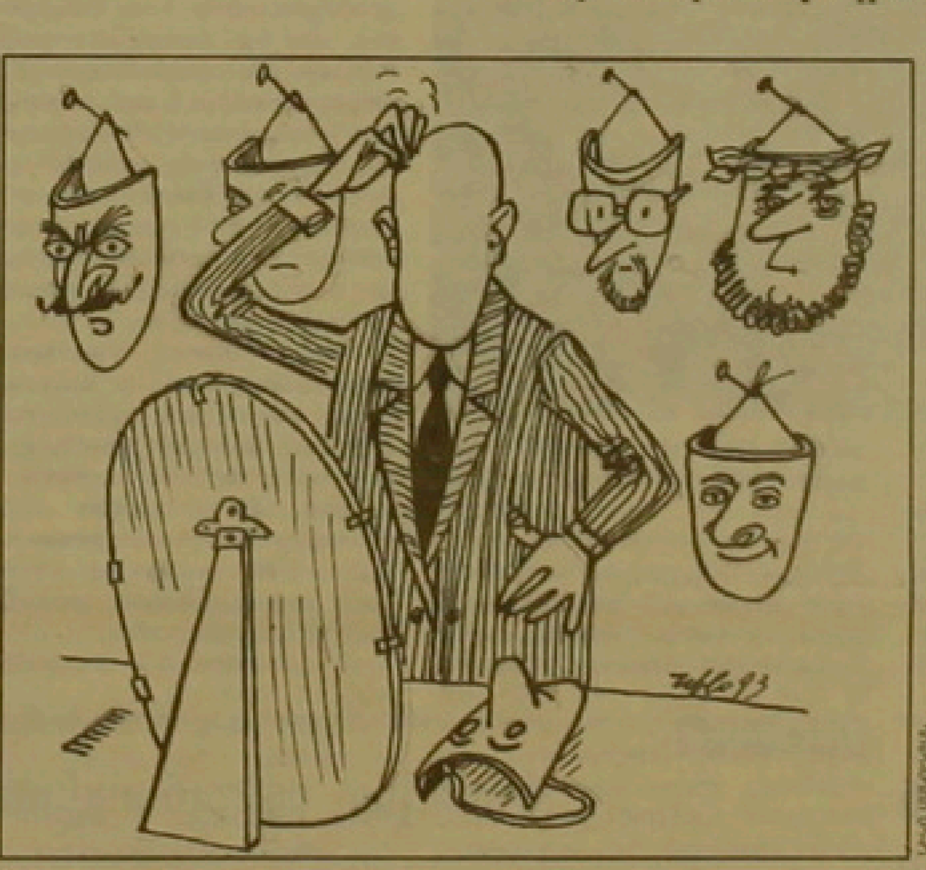

Այս մասին չի խոսվում, կամ գրեթե չի խոսվում: Կամ խոսելուց էլ՝ կիսաձայն, շշուկով: Այստեղ խոսքը փող արժե: Այստեղ կասկածը, երբ փարատված չէ հավաստի տեղեկությամբ, իր ծայրահեղ լարումն ունի եւ «հղի է հետեւանքներով»: Այս կիզակետում են սկսում բորբոքվել կրքերը: Բայց... այս մասին չի խոսվում, կամ՝ խիստ նեղ շրջանակներում:

Առանց տեղի եւ ժամանակի յուրահատուկ պայմանները հաշվի առնելու արհեստականորեն զարգացած շուկայի տարրերը կույր ընդօրինակումներով ներմուծելը հղի էր կորուստներով, բերելու էր զոհողությունների: Այդպես էլ եղավ: Դեռ կգա կորուստների տեսականին ու զոհերի թիվը ճշտելու ժամանակը: Սակայն այսօր կարող ենք խոսել (պարտավոր ենք) մի բանի՝ մեր ազգային նյութական արժեքների կորուստների մասին:

Դժգույն իրականությունը ստիպում է այսօր սակավ ապահովվածների դասում իրենց «կայուն» տեղը զբաղեցնող մտավորականությանը, եւ իհարկե ոչ միայն նրանց, շուկա հանել ժառանգաբար եկած ու փոխանցվող հնարժեք իրերը (անտիկվարիատ):

Պատմությունը քանիցս ցույց է տվել, որ հասարակության, ժողովրդի համար ծայրահեղ իրավիճակներում առք ու վաճառքի առարկա են դառնում պատմական արժեքները: Սակայն չարյաց փոքրագույնը կլիներ, եթե դրանով էլ վերջանար երեւույթը: Իրականում այն շարունակվում է հայրենիքից դուրս:

Ընդհատակյա «հնարժեքային շուկայի այսօրվա օրենքները» մեր ցանկությունից անկախ խթանում են, նպաստում, որ Հայաստանից արտահոսեն ինչպես հնարժեք իրերն առհասարակ, այլեւ մեր ազգային արժեքները:

Մեկ օրինակ. եթե հին հայկական ձեռագործ գորգերի համար ամենաաշխույժ շուկաներից մեկում՝ Գերմանիայում մեր հնարժեք, լավ պահպանված աղրանքի քառակուսի մետրի գինը կազմում է առնվազն 200 դոլլար, ապա ամենամեղմ հաշվարկներով 2 անգամ 3 հավասար է 6 քառ. մետրի արժեքը միջին հավասարվի 1200 դոլլարի, որը ռուբլիներով... մոտենում է միլիոնին եւ կարող է անցնել: Քչերը գիտեն այդ մասին: Իսկ որ համատարած «բերանկվածություն» է, բեվառություն՝ փոքր բացառությամբ, գաղտնիք չէ արդեն: Եւ մեր թերթերում երեւացող ինչ-որ մոսկովյան ֆիրմայի առաջարկը՝ մի քանի տասնյակ դոլլար վճարել հայկական գորգի համար, անչափ գայթակղիչ է այս պարագայում հնարժեքի կարիքավոր տիրոջ համար: Թե ինչպես են ծավալվում իրադարձությունները, երբ հաղթողը գայթակղությունն է, կարծում ենք միտք չունի նկարագրել («արտահանման» ցանկացած արգելք հաղթահարելի է, «մարդու մտքին տեղ լինի», ասաց մի գործարար):

Մակերեւույթից դուրս ինչ-ինչ քննախույզ հայացք գցելով խորքը, կամա թե ակամա հանգում ես այն մտքին, որ հնարժեքների շուկայի ծպտվածությունը մեզանում եղել եւ մնում է միտումնավոր. ինչ-որ մեկին կամ խումբ մարդկանց ամենեւին էլ ձեռնտու չէ, որ ունենանք քաղաքակիրթ աշխարհին բնորոշ օրենքներ, պետական գնահատող, խորհրդատվական ծառայություններ: Տեսնենք, թե մոտավորապես ի՞նչ կերպ էր հնչում, ասենք, արժեք ներկայացնող դրամանիշերի առք ու վաճառքը կարգավորող օրենքը 70-ական թվականներին. «Թեեւ բարձրարժեք նմուշները առք ու վաճառքի ենթակա չեն, սակայն թույլատրվում է առանձին դրամների փոխանակությունն ու վաճառքը նումիզմատների միջեւ մշակույթի նախարարության պարտադիր ձեւակերպումով»:

Եկեք մտածենք, որ 70-ականներին առանց մշակույթի նախարարության «լիցենզիայի» ոչ մի «կոպեկ» կամ «ցենտ» դրամ չի վաճառվել ու խնդրենք նախարարությունից մի փոքրիկ տեղեկանք, թե նշված «ֆոնդում» ի՞նչ քանակությամբ եւ տեսակի արժեքներ են «փոխանակվել» մեր եւ ասենք եղբայրական Դաղստանի նումիզմատների միջեւ...

Հումոր է, թե ոչ, փաստն այն է, որ մեզանում 40–50 տարի է գործում է հնարժեք դրամների շուկա, որը դուրս է որեւէ պետական հսկողությունից: Գոյություն չունի որեւէ պաշտոնական ծառայություն, որտեղ իրի, տվյալ դեպքում դրամանիշի տերը դիմի եւ ստանա մասնագիտական հավաստի գնահատական, ամրացված փաստաթղթով: «Գնահատական» որպես կանոն ձեռք է բերվում մասնավոր կարգով:

«Կենտրոն» փոքր ձեռնարկության նումիզմատիկայի փորձագետն է մասնագիտությամբ ինժեներ-ծրագրավորող Ռուբեն Մանիջանյանը: Նա մասնագիտացել է 18–20-րդ դարերի եվրոպական դրամների ուղղությամբ: Ըստ նրա, «ոչ ոք, մասնավոր կարգով գնահատելիս, երբեք չի ասի իրի, լինի դա դրամ կամ մեկ այլ հնարժեք, ստույգ, իսկ որոշ դեպքերում նույնիսկ՝ մոտավոր գինը»:

Իհարկե, սա բնական է, քանզի մեր օրերի արժեզրկման արագընթացը, մեր շուկայի անկայուն վիճակը թույլ չի տալիս կայուն թվեր նշել, եթե նույնիսկ նման ցանկություն էլ ունենա գնահատողը: Թեեւ ըստ համապատասխան կատալոգների, կարելի է ասել տվյալ հնարժեք իրի գինը միջազգային շուկայում, երբ իհարկե գնահատման ենթակա առարկան գրանցված է կատալոգում:

Ի դեպ, երկու խոսք «գլխավոր գործող անձի»՝ գնահատող-փորձագետների կամ այլ խոսքով՝ անտիկվարի մասին:

Որպես կանոն հետաքրքրասիրությունը, հավաքածուներ կազմելը, շփումները «համախոհների» կամ «մրցակիցների» հետ, փորձի, տեղեկության եւ նմուշների փոխանակումներն են բերում գիտելիքներ մեր ծպտյալ էքսպերտներին ու մեկ էլ՝ հատուկ գրականությունը, որը հաճախ մի ամբողջ կարողություն արժե: Այսպես, կոնկրետ բնույթի, տեսակի ու դարաշրջանի հնարժեքների գնահատման փորձաքննության մենաշնորհը կարող է իր ձեռքը վերցնել նա, ով կգտնի (կճարի) համապատասխան կատալոգներ, որոնց գները այսօր հարյուրավոր դոլլարների են հասնում (օրինակ, անտիկ շրջանի դրամների կատալոգը, ըստ խոսակցությունների, մինչեւ վերջերս Երեւանում գնահատվում էր 400 դոլլար, մեծ արժեք է ներկայացնում նաեւ դրամների ամերիկյան «Կրաուզե» կատալոգը, որով, ի դեպ, առաջնորդվում է նաեւ Ռ. Մանիջանյանը):

Սակայն գրքային գիտելիքները առանց գործնական շփումների, առանց «կոլեգաների» հետ համեմատման ու քննարկման չեն կարող հանգեցնել գործարքի, քանզի կատալոգային գինը դիտվում է լոկ որպես ուղենիշ, իսկ առք ու վաճառքի գինը (մեզ մոտ) որպես կանոն ցածր է լինում այդ գնից:

«Կենտրոն»-ի խանութում կարելի է հանդիպել դրամանիշերի, որոնց գինը մի քանի տասնյակից հասնում է մինչեւ 10 հազար ռուբլու: Ռուսաստանի, ԽՍՀՄ-ի, Հայաստանի Հանրապետության, օտարերկրյա թղթադրամներից ու մետաղադրամներից ամենաթանկարժեքն արծաթից (եւ այլ ազնիվ մետաղներից) դրամներն են, հոբելյանական հավաքածուները (որեւէ իրադարձության հետ կապված) կամ փոքր քանակով թողարկվածները:

Ինչպե՞ս է սովորաբար գնահատում, ասենք դրամանիշը, մասնավոր փորձագետը՝ անտիկվարը: Առերեւույթ դա տեղի է ունենում հետեւյալ կերպ. եթե տարածված դրամանիշ է, մեծ արժեք չի ներկայացնում եւ «գրականություն չի պահանջում», ապա միանգամից, հաճախ՝ անվճար, ասվում է մի գին, որը լավագույն դեպքում իրականի 60–70 տոկոսն է կազմում: Եթե գնահատման առարկան բարձրարժեք է (հազվագյուտ), գինը ճշտվում է կատալոգով եւ ծառայության վարձ է գանձվում արժեքի 30–40 տոկոսի չափով: Սակայն այս դեպքում էլ չենք կարող հուսալ, որ «նշանակված» գինը գոնե 90 տոկոսի ճշտություն ունի:

«Պաշտոնական գնահատում չկա, ասում է հնարժեքի մեկ այլ մասնավոր փորձագետ Հակոբը, իսկ դա արդեն շատերին ստիպում է դիմել պատահական «վայ-էքսպերտների»: Արդյունքում, ասենք, իբրեւ «բարոմետր» դիտվող «վերնիսաժում» դրամանիշի համար առաջարկվում է լավագույն դեպքում գնի կեսը, իսկ հաճախ նույնիսկ տասներորդ մասը...

Նույնիսկ այդ գնով այսօր վաճառում են շատերը, սակայն գնորդ չկա. ասել կուզի՝ «եղանակը» հնարժեքի մեր շուկայում աննկատելի «վայրիվերումներ» չի տալիս: Ու թեեւ արժեզրկման անը շատերին է ստիպում շուկա հանել այն, ինչը հպարտությամբ պահվել-պահպանվել էր ու փոխանցվել սերնդե-սերունդ, այնուամենայնիվ ավելի քան կես տարի կայուն է վիճակը, մեծ աշխուժություն չի նկատվում: Կարծես ինչ-որ մեկը աներեւույթ, ուժեղ ձեռքով զսպում է հնարժեքների նկատմամբ հետաքրքրության վերելքը, որը ժամանակ առ ժամանակ, այս կամ այն ուղղությամբ թռիչքներ է կատարում Ռուսաստանում: Ինչո՞ւ հիշատակեցի հենց Ռուսաստանը եւ ինչո՞ւ եմ ընդգծելու հենց Մոսկվան: Որովհետեւ մեզ մոտ վաճառվում է, մեզանում գնորդ չկա, «ամենուր» գնորդը եղել է եւ մնում է Մոսկվայում, հետո, իհարկե՝ արտերկրում:

«Այսօր հնարժեք իրերի (հատկապես դրամների, շքանշանների, մեդալների եւ այլն) ամենաէժան շուկան ամբողջ նախկին Միության տարածքում երեւի թե Երեւանում լինի, ասում է մասնավոր փորձագետ Ռոբերտը: Մոսկվայում, օրինակ, ամեն ինչ թանկ է առնվազն երկու անգամ: Մեզանում հետաքրքրությունն է ցածր: Այն փոքրիշատե արտահայտված է մեր պատմությանն ու մշակույթին առնչվող նմուշների նկատմամբ, որոնք, սակայն, նույնպես Մոսկվայում կրկնակի անգամ թանկ են գնահատվում: Օրինակ, 1919 թվականի հայկական 50 եւ 100 ռուբլիանոց լավ պահպանված թղթադրամները, որոնց վաճառքի գինն այստեղ մոտ 600 ռուբլի է, «այնտեղ» 1000-1200 է եւ ավելին»:

Կարծում եմ, որ այս ավելի քան համառոտ բնութագիրը կհամոզի, որ մեզանում, անկախ մեր կամքից, տարերայնորեն զարգացող շուկայի մեջ իր ուրույն տեղն ունի նաեւ հնարժեքի շուկան:

Որքան էլ «խաղաղ» լինի «եղանակը» այս շուկայում, անվիճելի է արդեն գիտական հնարժեքային փորձաքննության պահանջարկը: Եւ դա բնական է, քանզի այսօր հնարժեքի առեւտրով զբաղվող կամ դրա մեջ ներքաշված շատերը չունեն ոչ գիտելիք, ոչ էլ որեւէ գործնական ունակություն, հմտություն նման կարգի գործունեության: Մենք չունենք կարգավորված փորձաքննական ծառայության ցանց, որը հնարժեքի շուկայի անքակտելի հատկանիշն է եւ նրա հաջող գործունեության գրավականը:

Հին առարկայի գինը, նրա ճշտությունը հաստատելուց հետո որոշվում են երեք փոխկապված եւ գործնականում տարիմաստ գործոններ՝ տարիքը, գեղարվեստական արժանիքները եւ պահպանվածությունը: Այլ խոսքով, իրի արժեքը մեծապես կախված է նրա անկապտելի հատկանիշներից: Ստեղծագործության կամ առարկայի իսկությունը եւ գեղարվեստական նշանակությունը հաստատող փորձաքննական եզրակացությունը տեսականորեն կարելի է ստանալ թանգարանում: Որպես կանոն, այստեղ ստեղծագործության որոշիչների սահմանումն իրականացվում է այն դեպքում, երբ վերջինս ձեռք է բերվում թանգարանի կողմից: Սակայն սա չի բացառում, իհարկե, այստեղ մասնավոր կարգով խորհրդատվություն ստանալու հնարավորությունը:

Մեր հնարժեքային շուկայի թերությունն այն է, որ մասնագետը գործնականում զրկված է տարերայնորեն ձեւավորվող սպառողական պահանջարկի վրա ազդելու հնարավորությունից: Այն դեպքում, երբ քաղաքակիրթ աշխարհում, օրինակ, Sotheby's եւ Cristie's ֆիրմաների հրատարակած «Burlington Magasine» եւ «Cristie's Magassine» հանդեսներում ոչ միայն պլանավորվող հնարժեքների աճուրդների գովազդն է հրապարակվում, այլեւ հատուկ հոդվածներ, որոնք ուղղորդում են սպառողական պահանջարկը՝ օգնելով գնահատել ներկայացվող ստեղծագործության արժանիքները եւ հազվագյուտության աստիճանը:

Հնարժեքները մասնավոր կարգով կամ սրահներում գնահատելիս, ի տարբերություն թանգարանների, խոսքը գնում է ոչ այնքան հատկանիշների արվեստագիտական դետալների, որքան այն իրական գնի մասին, ինչպես արդեն նշել ենք՝ մոտավոր, որով տվյալ իրը կարող է գնվել եւ վաճառվել: Այստեղ արդեն վերը հիշատակված գործոններին է միանում եւս մեկը. բավականին էական՝ այս կամ այն հնարժեք իրի պահանջարկը եւ «հանրամատչելիությունը»: Սա արդեն ամենուրեք եւ բոլոր պայմաններում համապատասխանում է համատարած ընդունված հնարժեքների առեւտրի պրակտիկային: Երբ, ասենք, Cristie's աճուրդին ներկայացված որեւէ ստեղծագործություն չի գնվում, ապա նմանատիպ իրի մեկնարկային գինը հաջորդ աճուրդի ժամանակ ընկնում է երրորդ մասով կամ կիսով չափ:

Մեր պարագայում, մեր իրականության մեջ, երբ պետությունն ու պաշտոնը քայքայել են տնտեսությունը, այս օրենքը հանգեցնում է պահանջարկով չթելադրված առաջարկի ավելացմանը, ուրեմն՝ գնի էլ ավելի անկմանը, որին էլ հետեւում է արժեքների արտահոսքը դեպի գնողունակ շուկաներ:

Եթե մենք կարողանայինք գեթ ժամանակ առ ժամանակ ձերբազատվել թմրեցնող ինքնագովության մարմաջից, դասեր կքաղեինք պատմությունից եւ կկանխատեսեինք նաեւ մեր ազգային արժեքների արտահոսքի վտանգավոր հնարավորությունը: Կկանխատեսեինք ու գործուն, այլ ո՛չ ձեւական միջոցներ ձեռք կառնեինք այն կանխելու համար:

Այո, այսօր մեր հնարժեքային շուկայում, բացի ավանդական գորգերից, դրամանիշերից, վաճառքի են հանված հախճապակի ու ճենապակի, բրոնզ ու կահույք, կենցաղային իրեր, արդուզարդ, պերճանքի առարկաներ եւ այլն (մեկի մոտ տեսա նույնիսկ իշխան Գոլիցինի թատերական հեռադիտակը): Եւ այս բազմազանության արժանիքները որակող-գնահատող պետական անկողմնակալ ծառայության բացակայությունը եւ «ֆունկցիան» մասնավորի ձեռքում լինելը ամենեւին չի նպաստում հնարժեքների «ճանաչողականությանը»: Այլ հակառակը, չիմացությունը դրդում է «ակտիվ» գործունեության, որի փուլերն են նախ՝ զուտ հետաքրքրությունից դրդված՝ գնահատականը, ապա՝ վաճառքը: Եւ սխալ է այն կարծիքը, որ հնարժեք իրի արժանիքն ու գինը չիմանալն այն «փոշու շերտի տակ կթողնի նույն տեղում», անշարժ՝ տասնյակ տարիներ: Ո՛չ, իրական արժեքների իմացությունը ոչ միայն հոգեբանորեն կարող է հետ պահել (եւ պահում է շատ դեպքերում) այն «դրամով» վաճառելուց (քանզի գերադասելի է չարժեզրկվող, այլ հակառակը՝ «արժեք հավաքող» առարկա ունենալ դրամի փոխարեն), այլեւ զսպվում են շրջանային տեղաշարժերը «միջնորդավարձի» նվազման պատճառով:

Վերջաբանի փոխարեն

[illegible] անտեղյակ մարդը կարող է մտածել, որ տագնապը նման չափերով մտացածին է: Սակայն փորձեք հետեւել մամուլին. հնարժեքների բաց շուկան արթնանում է, գնահատելու, առք ու վաճառքի միջնորդության հայտարարություններն են ավելացել, որոնց հետաքրքրության առարկան դրամներն են, շքանշանները, մեդալները (բնական է, որ ոչ-ոք չի հայտարարի ադամանդների մասին), որոնք «փոխադրունակ են»...

Խորհենք բոլորս հենց այս վերջին փաստի մասին:

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՆԵՉՅԱՆ
Լրագրող

digitised by A.R.A.R.@

Ֆրանսիա

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏՆԵՐԻ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ ՏԵՂԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նախաշինքը, ներքին պառակտումը եւ քաղաքական թույլ կամքը թվում է թե անհատույց վնաս են հասցրել Ֆրանսիայում եւ Իտալիայում կառավարող սոցիալիստական կուսակցություններին:

Հազվադեպ է պատահում, որ կառավարության անդամներն այդքան վհատված լինեն ընտրությունների շեմին: Թվում է, թե Ֆրանսիայի սոցիալիստներից շատերը հրաժարվել են պայքարից նույնիսկ ընտրարշավը սկսելուց առաջ: Հասարակական կարծիքի վերջին հարցումների տվյալներով, հաջորդ ամիս կայանալիք խորհրդարանական ընտրություններում նրանք հավանաբար կկորցնեն 270 տեղերից 200-ը: Հարցման արդյունքներով, առաջին անգամ կանաչներն առաջ են անցել սոցիալիստներից՝ 19 տոկոս 17,5 տոկոսի դիմաց: 22 տարի առաջ Ֆրանսուա Միտերանի կողմից հիմնադրված կուսակցությունն արդեն հիվանդ չէ, այլ՝ մահամերձ:

Կուսակցության որոշ ղեկավարներ կարծես շատ են ցանկանում արագացնել նրա մահը: Նրանք գտնում են, որ Ֆրանսիայի միակ հույսը լիբերալների եւ սոցիալ-դեմոկրատների նոր կոալիցիայի ստեղծումն է: Հաշվի առնելով Ֆրանսիայի քաղաքական ուժերի վերախմբավորումը, այն հավանաբար կներգրավի բոլոր՝ բարեփոխումների կողմնակից կոմունիստներին, կանաչներին եւ կենտրոնականների ու աջերի լիբերալ տրամադրված անդամներին:

Անցյալ տարի բարձրաստիճան սոցիալիստներն արժանացել են անվերջ թվացող նախաշինքների շարքին: Տնտեսության առաջ կազդուրման հույսերը փշրվեցին համաշխարհային տնտեսության խորացող անկման հետ: Գործազրկությունն անցել 10,5 տոկոսով, իսկ բյուջեի դեֆիցիտը հասավ ահազանգող թվերի: Ֆրանկը մեծական ճնշման տակ է գտնվում վալյուտային շուկայում:

Անցյալ տարի ապրիլին 10 ամսվա աշխատանքից հետո իր պաշտոնից ազատվեց Էդիթ Կրեսոնը, Ֆրանսիայի առաջին կին վարչապետը: Իսկ մարտին շրջանային ընտրություններում սոցիալիստները ստացան ձայների միայն 18 տոկոսը, որն ամենացածր ցուցանիշն է կուսակցության պատմության մեջ: Տիկին Կրեսոնին հաջորդած Պիեռ Բերեգովուան ավելի մեծ ժողովրդականություն է վայելում, սակայն նրան չհաջողվեց վերականգնել հասարակության վստահությունն իր կուսակցության հանդեպ կամ բարձրացնել նրա ոգին: Վերջին հարցումների համաձայն, կուսակցության 3/4 մասը (ձախակողմյան դիրքերի վրա կանգնած քվեարկողների կեսից ավելին ներառյալ) դժգոհ են երկրի կառավարությունից:

Ոչ միայն ընդդիմությունն է քննադատում: Սոցիալիստների ղեկավարները հրապարակորեն քննադատում են կառավարությանը մի շարք որոշումների համար, սկսած պետական ծառայողների թոշակավորվելու ժամկետը երկարացնելու որոշումից (այն արդեն չեղյալ է հայտարարվել), վերջացրած մուլտիմիլիոնատեր Բեռնար Տապիին քաղաքաշինության նախարար վերանշանակելով:

Միեւնույն ժամանակ հարաբերությունները սոցիալիստական կուսակցության եւ պարոն Միտերանի միջեւ շարունակ վատանում են: Սոցիալիստների բազմաթիվ ղեկավարներ գտնում են, որ իրենց 76-ամյա չափազանց անժողովրդական նախագահն է պատասխանատու ամեն ինչի համար:

Նա միայնակ չէ այդ հարցում: Բնակարանաշինության նախարարի տեղակալ Մարի-Նոել Լինմանը հրապարակայնորեն հայտարարեց, որ սոցիալիստական կուսակցությունը «հնացել» է եւ ժամանակն է ստեղծել նոր կուսակցություն: Կուսակցության նախկին ղեկավարներից մեկը՝ Ժան Պոպերենը, ասաց, որ նրա «ոսկե դարն» անցել է: Նույնիսկ եվրոպական հանձնաժողովի նախագահ եւ Միտերանի պաշտոնի համար սոցիալիստների հավանական առաջատար թեկնածու Ժակ Դելորը նեցց քաղաքական բեմի լրիվ «վերակառուցման» անհրաժեշտությունը, մտահոգություն արտահայտելով «կասկածամիտ եւ պատրանքազերծ Ֆրանսիայի» ապագայի վերաբերյալ:

Վերջերս պարոն Դելորը ստեղծել է «Témoin» («Վկա») նոր քաղաքական ակումբը, ձախերի համար նոր ինքնությունը հաստատելու համար: Այդ գաղափարը հրապուրեց ձախերի պայծառ աստղերից մի քանիսին, ինչպիսին են Բեռնար Կուշները՝ առողջապահության եւ մարդասիրական հարցերով ոչ սոցիալիստ նախարարը, Էլիզաբեթ Գիգուն՝ եվրոպական գործերով նախարարը, Սեգոլեն Ռուայալը՝ շրջակա միջավայրի նախարարը, Մարտին Օբրին՝ զբաղվածության նախարարը (Ժակ Դելորի դուստրը) եւ Դոմինիկ Ստրոս-Կանը՝ արդյունաբերության նախարարը:

Միշել Ռոկարը, որը պաշտոնապես հռչակվել է սոցիալիստների «իսկական» նախագահական թեկնածու, մի կողմ է մնում: Այն օրվանից, երբ 18 ամիս առաջ պարոն Միտերանը նրան հանեց վարչապետի պաշտոնից, նա իրեն հանգիստ է պահում, նույնիսկ այնքան, որ մարդիկ սկսում են բողոքել: Չնայած պարոն Ռոկարը միացյալ Եվրոպայի խանդավառ կողմնակիցն է, նրա ձայնը հազիվ էր լսվում Մաաստրիխտի պայմանագրի վերաբերյալ ծավալված սուր քննարկումների ժամանակ: Այժմ, նախապատրաստվելով հաջորդ ամիս կայանալիք ընտրություններին, նա ավելի շատ մտածում է Փարիզից դուրս գտնվող իր ընտրատարածքում վերընտրվելու, քան սոցիալիստների ընտրարշավին օգնելու մասին:

Պարոն Ռոկարը չի ցանկանում առաջ նետվել, քանի որ սոցիալիստներին անկասկած պարտություն է սպասում: Ինչպես մյուսները, նա երազում է իր շուրջը ստեղծել նոր, առաջադեմ, եվրոպամետ սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցություն եւ անհրաժեշտության դեպքում նույնիսկ սոցիալիստական կուսակցության փլատակների վրա:

The Economist, 6-12 փետրվար, 1993

Լուրերի Հոսք

Ութ մահափորձ Ելցինի վրա

«Ամերիկայի ձայն» կայանը, հենվելով Դաշնակցային Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի պահպանության ծառայության ղեկավարի հաղորդագրության վրա հաղորդում է, թե Ելցինի նախագահության պահից ցայսօր կանխվել է նրա դեմ մահափորձի 8 փորձ եւ ձերբակալվել է 143 հոգի: Ձերբակալվածների մեծ մասը կովկասցիներ են, որոնք, ծառայության ղեկավարի կարծիքով, վարձվում են Ռուսաստանի հետադիմական ուժերի կողմից: Նա հաղորդել է նաեւ, որ Հնդկաստան կատարած այցելության ժամանակ ռուսական եւ հնդկական հատուկ ծառայությունները կանխել են մահափորձը Ելցինի դեմ, որը կազմակերպել էին բաձիկ անջատողականները:

Իրանը օգնում է Ազատության կղզուն

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Իրանի արտգործնախարար Ալի Աքբար Վելայաթին Հավանա կատարած այցելության ժամանակ հայտարարել է, որ Իրանը կկրկնապատկի շաքարի գնումները Կուբայից եւ կշարունակի նավթ մատակարարել Ազատության կղզուն, որը ծանր վիճակի մեջ է հայտնվել Ռուսաստանից էներգակիրների մատակարարումների կրճատման հետեւանքով:

Վթար Աֆղանստանի երկնքում

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, ավիավթարի հետեւանքով զոհվել են Աֆղանստանի հյուսիսային շրջանների նահանգապետը եւ մի շարք պաշտոնական անձինք: Նախագահ Ռաբբանին այս կապակցությամբ հույս է հայտնել, որ դա իսկապես ավիավթար է եղել, այլ ոչ թե ահաբեկչության հետեւանք: Փուշտունական «Հեզբե իսլամի» կազմակերպության առաջնորդ Գյուլբեդդին Հեքմաթյարը հայտարարել է, որ իր ուժերի նոր հարձակումը Քաբուլի վրա նպատակ չի հետապնդում քաղաքի գրավումը, այլ ճնշման փորձ է նախագահ Ռաբբանիի վրա, համընդհանուր ընտրություններ կազմակերպելու նպատակով:

Ճապոնական զորամասերը կլինեն Մոզամբիկում

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, Ճապոնիայի վարչապետը պատասխանելով ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի դիմումին հայտարարել է, որ ճապոնական զորամասերը կմասնակցեն Մոզամբիկում ՄԱԿ-ի հովանու ներքո խաղաղարար ուժերի գործողություններին, սակայն այն բանից հետո, երբ կավարտվի նրանց առաքելությունը Կամբոջայում: Ետպատերազմյան սահմանադրության մեջ համապատասխան փոփոխություններ անելուց հետո սա արդեն ճապոնական զորամասերի երկրորդ մասնակցությունը կլինի իր տարածքից դուրս իրականացվող գործողություններին:

Կոզիրեւը նախընտրեց հեշտ ճանապարհը

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Դաշնակցային Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը եւս մեկ անգամ հավաստեց Ռուսաստանի հավատարմությունը Սերբիայի դեմ միջազգային հանրության կողմից պատժամիջոցների իրականացման որոշումներին: «Ռուսաստանի խորհրդարանի հայրենասիրական թեւը ստիպված է լինելու համակերպվել դրա հետ», հայտարարեց նախարարը: Միաժամանակ նա փաստորեն պաշտպանեց խորհրդարանում առաջ քաշված մյուս տարբերակը, հայտարարելով, որ «Խորվաթիան պետք է պատրաստ լինի իր նկատմամբ ամենախիստ պատժամիջոցների ընդունմանը միջազգային հանրության կողմից, եթե շարունակի ագրեսիվ գործողությունների դիմել հակամարտության մյուս մասնակիցների նկատմամբ»: Ռուսաստանի արտգործնախարարն ավելի դյուրին է համարում պատժամիջոցներ պահանջել նաեւ Խորվաթիայի դեմ, քան հասնել Սերբիայի դեմ պատժամիջոցների վերացմանը:

Միջին Արեւելք

Արաբները արմատական զիջումների են գնում պաղեստինյան խնդրում

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը շարունակում է իր շրջագայությունը Միջին Արեւելքի երկրներով: Հորդանանի մայրաքաղաք Ամմանում նա հանդիպում է ունեցել թագավոր Հուսեյնի հետ, որը հայտարարել է, որ «թեեւ պաղեստինցիների արտաքսումն Իսրայելից մեծ զայրույթ առաջացրեց արաբների շրջանում, սակայն պետք է բոլոր ջանքերը գործադրել խաղաղ կարգավորման բանակցությունները շարունակելու համար»: Դամասկոսում Քրիստոֆերը հանդիպել է նախագահ Հաֆեզ ալ Ասադի հետ, որը, Քրիստոֆերի խոսքերով, բանակցությունների վերսկսման խնդիրը չի կապում արտաքսյալ պաղեստինցիների ճակատագրի հետ: Նախագահ Ասադի դիրքորոշմանը հավանություն է տվել նաեւ Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուկ ալ-Շարաան, որը փետրվարի 21-ի իր հարցազրույցում մեջ ընդգծեց Սիրիայի հավատարմությունը բանակցությունները վերսկսելու գաղափարին, առանց դա կապելու այդ կոնկրետ խնդրի հետ: Զիջողական դիրքորոշում են գրավել նաեւ արտաքսյալ պաղեստինցիները, որոնց ղեկավարը հայտարարել է, որ արտաքսյալները կարող են հրաժարվել ՄԱԿ-ի 799 բանաձեւի դրույթներից, որը պահանջում է Իսրայելից անհապաղ ետ վերադարձնել բոլոր արտաքսյալներին միաժամանակ, ընդունելով մաս-մաս հայրենիք վերադառնալու Իսրայելյան ծրագիրը, եթե Թել-Ավիվը միջազգային կազմակերպությունների միջնորդությամբ խոստանա այլեւս երբեք ոչ մի պաղեստինցու չարտաքսել երկրից: Իսրայելի վարչապետ Իցհակ Ռաբինը գերմանական «Վելտ» թերթին տված հարցազրույցում եւս մեկ անգամ համոզվածություն է հայտնել, որ մոտ ապագայում Իսրայելը խաղաղության պայմանագիր կկնքի հարեւան երկրներից մեկի հետ: Դիտորդների կարծիքով, նա ի նկատի է ունեցել Սիրիան: Ռաբինը ընդգծել է, որ պատրաստ է վերադարձնել Գոլանների մի մասը Սիրիային նրա հետ կայուն խաղաղություն ձեռք բերելու համար:

Այս կապակցությամբ Իսրայելյան ոստիկանությունը կանխել է Գոլանների հրեա վերաբնակիչների բողոքի ցույցը, որոնք նպատակադրել էին Գոլաններից վերցրած երկու բեռնատար հող սփռել վարչապետ Ռաբինի նստավայրի առջեւ: Ոստիկանությունը ստիպված է եղել ուժ գործադրել եւ վերաբնակիչները որոշել են դատարան դիմել իրենց իրավունքների ոտնահարման կապակցությամբ:

Փետրվարի 21-ին պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերը ժամանել է Սաուդյան Արաբիայի մայրաքաղաք Էր-Ռիադ, որտեղ նա թագավոր Ֆահդի հետ կքննարկի ինչպես Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման բանակցությունների հարցը, այնպես էլ ընդհանուր հետաքրքրությունների շրջանակի մեջ մտնող այլ խնդիրներ:

Բալկաններ

Փոթորիկը շարունակվում է

Փետրվարի 20-ին եւ 21-ին, հանգստյան օրերին եվրոպական ռադիոկայանները շարունակում էին տագնապալի տեղեկատվություն հաղորդել Բալկաններում ընթացող հակամարտության եւ նրա շուրջ քաղաքական ակտիվության վերաբերյալ: Փետրվարի 21-ին RFI կայանը հաղորդեց, որ սերբ-բոսնիական եւ սերբ-խորվաթական ճակատներում շարունակվում են կատաղի մարտերը, բացառությամբ Բոսնիայի մայրաքաղաք Սարաեւոյի, որ համեմատաբար հանգիստ է տիրում մահմեդականների կողմից կրակի միակողմանի դադարեցման որոշման հայտարարումից հետո:

ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին գաղթականների հարցերով զբաղվող ՄԱԿ-ի հանձնախմբի ղեկավարին հրամայել է վերսկսել մարդասիրական օգնության մատակարարումներն առավել ծանր վիճակի մեջ գտնվող մահմեդական բնակավայրերին: Բուտրոս Ղալին դատապարտել է նշված հանձնախմբի ղեկավարի ինքնակամ որոշումը դադարեցնել մարդասիրական օգնության առաքումները ճանապարհների անապահովության պատճառով եւ հայտարարել, թե նա գերազանցել է իր լիազորությունները: Բուտրոս Ղալին քննադատել է նաեւ Բոսնիայի իշխանություններին այն բանի համար, որ նրանք ինքնակամորեն դադարեցրել են մարդասիրական օգնության բաշխումը մայրաքաղաք Սարաեւոյում:

«Ազատություն» կայանը հաղորդում է, որ Թուրքիայի նախագահ Թուրգութ Օզալը ավարտել է իր շրջագայությունը բալկանյան մի շարք երկրներով: Իր այցելության վերջում նախագահ Օզալը բանակցություններ է ունեցել Տիրանայում Ալբանիայի նախագահ Բերիշայի հետ, որի ժամանակ եւս մեկ անգամ հաստատվել է կողմերի դիրքորոշումների ընդհանրությունը Կոսովոյի ալբանացիներին ինքնավարություն շնորհելու հարցում համակողմանի աջակցություն ցույց տալու մեջ: Վերադարձից հետո Անկարայում լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ Թուրգութ Օզալը հայտարարել է, որ իր երկիրը, Բուլղարիան, Մակեդոնիան, Ալբանիան եւ Խորվաթիան համակարծիք են այն հարցում, որ պատերազմը նախկին Հարավսլավիայում կարող է տարածվել նաեւ շրջակա երկրների վրա:

BBC կայանը հաղորդում է, որ փետրվարի 21-ին Մակեդոնիայի մայրաքաղաք Սկոպյեի ծայրամասում տեղի է ունեցել բազմահազարանոց բողոքի ցույց ընդդեմ Բոսնիայի փախստական մահմեդականների համար բնակեցման նոր ճամբարների կառուցման: Ցույցը վերածվել է անկարգությունների եւ ընդհարումների ոստիկանության ուժերի հետ: Մակեդոնիայի ազգայնականները հայտարարել են, որ մահմեդական գաղթականների նոր հոսքը երկրի ներկայիս իշխանությունների միտումնավոր ծրագիրն է՝ վերջնականապես մահմեդականացնելու Մակեդոնիան: Կայանը հաղորդում է, որ Մակեդոնիայում արդեն իսկ տեղաբաշխված են շուրջ 30 հազար մահմեդական գաղթականներ: Ազգայնականության հողի վրա զանգվածային դոփկումն իսկապես կարող է խթանել հանդիսանալ հարավսլավական հակամարտության տարածման համար, քանզի մակեդոնական ազգայնականության հիմնական թիրախը կդառնա ալբանական ստվար փոքրամասնությունը, որն անխուսափելիորեն կպայթեցնի իրավիճակը Կոսովոյում եւ հակամարտության մեջ կներգրավի Ալբանիային:

Միաժամանակ, BBC կայանը հաղորդում է, որ հազարավոր հույներ համախմբվել են Մակեդոնիայի սահմանի վրա եւ Հունաստանի իշխանություններից պահանջում են շարունակել ճնշում գործադրել Մակեդոնիայի վրա այդ երկրի անվանման փոփոխության հարցում: Ինչպես հաղորդվել է, երկարատեւ ապարդյուն դիմադրությունից հետո Հունաստանը ստիպված եղավ զիջել միջազգային հանրության ճնշմանը եւ համաձայնել Մակեդոնիա անվան պահպանման հետ:

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի Հոսք

Շվեդիա տարված ինքնաթիռը վերադարձել է Պետերբուրգ

Շաբաթ օրը ահաբեկչի Շվեդիա տարված ինքնաթիռը կիրակի օրը վերադարձել է Սանկտ-Պետերբուրգ: Ամերիկացի 65-ամյա գնդապետ Սթենլի Օլխովիկը պատմում է, որ ինքը նստած է եղել Տյումենից Սանկտ-Պետերբուրգ թռած այդ ինքնաթիռի հետնամասում, երբ մոտեցել է 27-28 տարեկան մի թուխ երիտասարդ, հանել երկու նռնակ եւ օդաչուից պահանջել թռչել ԱՄՆ, սպառնալով հակառակ դեպքում պայթեցնել ինքնաթիռը: Գնդապետի կարծիքով, այդ մարդը իրականում անկարող կլիներ նռնակ պայթեցնել: Մինչդեռ մյուս ուղեւորները գտնում են, որ «նա պարզապես խելագար էր, նրա աչքերը արտահայտում էին իր մտադրությունը»: Առեւանգչի 22-ամյա կինը, որը նույնպես եղել էր ինքնաթիռում, պնդել է, թե ինքը ոչինչ չի իմացել ամուսնու ծրագրերի մասին: Նրա խոսքերով, ահաբեկիչը եղել է լավ ամուսին եւ հայր: Ինքնաթիռի բոլոր ուղեւորներն իրենց հանգիստ են պահել: Շվեդիա թռչելուց առաջ ինքնաթիռը լիցքավորման համար վայրէջք էր կատարել Տալլինի օդանավակայանում: Այնտեղ եղած Էստոնիայի պաշտպանության նախարար Հայն Ռեբասը լրագրողներին հայտնեց, որ ինքնաթիռի առեւանգիչի դեմքը եղել է «կովկասյան» ազգության, հավանաբար նա ադրբեջանցի է:

Հանքափորները պահանջում են նոր տնօրեն հաստատել

Ռուսաստանի խոշորագույն «Վորգաշորսկայա» ածխահանքի անկախ արհմիությունը նախագահին, խորհրդարանին եւ վառելիքի ու էներգետիկայի նախարարին կոչ է արել աջակցել ձեռնարկության տնօրենի պաշտոնում արհմիութենական ղեկավար Իվան Գուրիդովի հաստատմանը: Տնօրինության կողմից զրպարտության մեջ մեղադրված եւ ձերբակալված Ի. Գուրիդովի գործը անցյալ շաբաթ հանգեցրել էր գործադուլի, որը դադարեցվել էր միայն նրա արձակումից հետո: Ուրբաթ օրը աշխատավորական կոլեկտիվի արտակարգ խորհրդաժողովում նա համի նոր ղեկավար ընտրվեց տնօրեն Պյոտր Եոմակովի փոխարեն: Ինչպես ԻՏԱՌ-ին հայտնեց արհմիության ղեկավարության անդամ Լ. Սմիռնովը, իրենց դիմումի մեջ հանքափորները նախազգուշացնում են, որ միայն Ի. Գուրիդովի հաստատման դեպքում «հանքում իրադրությունը կկայունանա եւ ձեռնարկությունը կվերականգնի աշխատանքի բնականոն ռիթմը»: Լ. Սմիռնովն ասաց, որ հանքում նախագործադուլային վիճակը կպահպանվի այնքան ժամանակ, մինչեւ որ Մոսկվայում հաստատեն Գուրիդովին:

Խորհրդաժողովը դիմում է նախագահին եւ կառավարությանը

«ՊԱԿ. երեկ, այսօր, վաղը» միջազգային խորհրդաժողովի մասնակիցները Ռուսաստանի կառավարությունից պահանջել են քաղաքացիների իրավունքների եւ ազատությունների ճնշման ոլորտում խորհրդային հատուկ ծառայությունների գործունեությունը ճանաչել «հանցավոր»: Կիրակի օրը խորհրդաժողովն առաջարկեց սահմանադրական դատարան դիմել Ռուսաստանի «պետական անվտանգության դաշնակցային մարմինների մասին» եւ «օպերատիվ-հետախուզական գործունեության մասին» օրենքներում առկա «մի ամբողջ շարք սահմանադրական անհամապատասխանությունների» առնչությամբ: Բացի դրանից, խորհրդաժողովի մասնակիցները նախագահից եւ անվտանգության նախարարից պահանջեցին դադարեցնել նախկին ԽՍՀՄ ոտրտ հանրապետությունների ղեկավարությանը նախարարության կողմից ցույց տրվող օգնությունը «ժողովրդավարական շարժումների ճնշման եւ մարդու իրավունքների խախտման գործում», ինչպես նաեւ դադարեցնել «անվտանգության մարմինների միջամտությունը նախկին միութենական հանրապետությունների ներքին գործերին»: Առաջարկվում է նաեւ անվտանգության ծառայությունների գործունեության հանրային վերահսկողություն:

Մշակույթ

Այդ կերպ չէիր բնութագրի այդ օրը տեսածդ ու լսածդ. «Երիտասարդ ձայներ» խորագրով շաբաթօրյա այն համերգը, որ համատեղ կազմակերպել էին Ազգային օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնը եւ Հայաստանի Թեմնյան Մշակութային միությունը: Մինչեւ համերգ գալս, ճիշտն ասած, մտածում էի, թե կազմակերպիչներն առնվազն համարձակ քայլի են դիմել՝ այս պայմաններում ձեռնարկելով նման բնույթի միջոցառում: Բանն այն է, որ նախորդ օրը հերթական անգամ պայթեցվել էր Հայաստան մտնող գազամուղը՝ հերթական հոգեկան սթրեսը պատճառելով բոլորիս, իսկ նույն օրը մոլեգնող ձյունախառն քամին, մեղմ ասած, չէր նպաստում ճնարականորեն տրամադրվելուն: «Հիմա հանրահավաք չի հավաքվում, ուր մնաց՝ համերգ», ակամայից՝ կմտածեր յուրաքանչյուր ոք՝ տեսնելով նույն օրը նույն ժամին նշանակված մշակութային միջոցառումների սակավամարդ հավաքը:

Այսքանից հետո, իհարկե, քիչ կլինի ասել, թե զարմացա՝ տեսնելով օպերային թատրոնի կամերային կամ, ինչպես արժե այսուհետեւ կոչել, հայելապատ սրահը լեփ-լեցուն: Այդպես էլ տասնյակ մարդիկ ու նրանց մեջ էլ տողերիս հեղինակը ոտքի վրա կանգնած մի քանի ժամ ըմբոշխնեցին երիտասարդ ձայների այդ շքահանդեսը: Մեկը մյուսի հետեւից բեմ էին բարձրանում Կոմիտասի անվան երաժշտանոցի տարբեր կուրսերի ուսանողներ: Միշտ էլ հետաքրքիր է առնչումը արվեստում նոր երեւույթի, նոր անունների հետ: Մանավանդ փոկալ արվեստում, որտեղ նորն արագ ու հեշտ չի ձեւավորվում, դրա համար տարիներ են պետք, մեծ ու տքնաջան աշխատանք: Խելամիտ ու ճաշակով կազմված համերգային ծրագիրը, որ ընդգրկում էր հիմնականում արիաներ հայ եւ արեւմտաեվրոպական օպերաներից, կազմված էր այնպես, որ թույլ էր տալիս ասպիրանտներին, համարից համար բացել նրանց կատարողական ունակությունները: Հավանաբար այդ նպատակով էր այն ներառում նույնիսկ պրոֆեսիոնալ երգիչ-երգչուհիներին դժվարությամբ տրվող վիրտուոզ արիաներ:

Դահլիճում նստածները, որոնց մեծ մասը արվեստագետներ էին, նույն թատրոնի դերասաններ, ակնդետ հետեւում էին իրար հերթագայող երիտասարդների ելույթներին, նրանցից շատերի առաջին բեմելին: Սովորաբար երկար տարիների փորձ ունեցող օպերային երգիչներն էլ չեն շտապում համերգային ծրագրեր ներկայացնել: Ի տարբերություն թատերական բեմի, այստեղ չկան օգնող պայմանականություններ՝ դեկորներ, հանդերձավորում: Միայն երգիչն է ու իր ձայնը: Ինչ խոսք, առաջին անգամ նման կարգի միջոցառման մասնակցելուց մասնակիցներից շատերի մոտ զգացվում էր բեմական որոշ կաշկանդվածություն, որ անշուշտ կվերանա փորձառության հետ:

Հասկանալի վառ տպավորություն թողեց Արա Ավանյանը՝ իր քաղցրահնչյուն տենորով հնչեցնելով Կավարադոսի արիան Պուչչինիի «Տոսկա» օպերայից: Նեապոլիտանական երգերի նրա կատարումները հուշեցին, որ շատ շուտով կարող ենք Գեղամ Գրիգորյանին լավ հետնորդ ունենալ: Մոցարտի «Դոն Ժուան»-ից Լեպորելլոյի արիայի Սուրեն Շահիջանյանի կատարումը ունկնդրին համոզեց, որ նա լավ է տիրապետում երգեցողության կամերային ոճին: Վաղարշակ Օհանյանի բեմական հանճարի արտահինը շատ էր պատշաճում Արշակ Երկրորդի դերին, որի հանրահայտ արիոզոյի կատարումը վկայեց նաեւ երգչի ձայնային լայն դիապազոնի, հազվագյուտ գեղեցիկ բարիտոնի մասին: Ելույթ ունեցողներից «ամենափորձառուն» թերեւս Վահան Մակվեցյանն էր. նա Լեմեշեւի անվան միջազգային մրցույթի դափնեկիր է: Նա բավական կրծքաձայնով կատարեց բարդագույն հատվածներ եվրոպական օպերաներից:

Տղաներից փորձեցին հետ չմնալ նաեւ շնորհալի աղջիկները: Իհարկե, Սոնա Գրիգորյանը, որ հնչեցրեց Վիոլետայի արիան Վերդիի «Տրավիատա» ստեղծագործությունից, դեռ շատ անելիքներ ունի իր աշխարհահռչակ դասատուի՝ Գոհար Գասպարյանի կատարողական գաղտնիքներին հասու դառնալու համար: Իսկ Ջուլիետա Գալստյանի հասկանալ «Իմ սիրահուս» անտիկ արիայի կատարումը ցույց տվեց, որ նա շատ մոտ է կանգնած համաշխարհային բելկանտոյի վարպետ Տիտո Սկիպայի ավանդական մեկնաբանությանը: Ընդհանուր, որ բնորոշ էր մեր երիտասարդ կատարողներին, այն էր, որ նրանք առանց բացառության դրսեւորեցին անսամբլային սուր զգացողություն, եւ ամենակարեւորը՝ իմաստավորեցին իրենց իսկ երգածը:

Հիշյալ համերգի մասին մեր խոսքը ամբողջական չէր լինի, եթե չհիշատակեինք Տիգրան Լեւոնյանին իր եւ բոլորիս համար նոր՝ հայտարարի «դերում»: Որպես օպերայի եւ բալետի թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, նա ներկաներին ու հյուրերին, եւ նրանց մեջ եռեւանում հավատարմագրված օտարերկրյա դեսպանատների ներկայացուցիչներին, ծանոթացրեց իրենց երգչական բաստոնի առջեւ կանգնած ստեղծագործական խնդիրներին եւ առաջիկա ծրագրերին: Մասնավորապես նա հույս հայտնեց, որ այս պատանի երգիչ-երգչուհիները կկարողանան տարիներ անց համալրել իրենց դերասանների շարքերը:

Երբ համերգի ավարտից հետո մոտեցա օպերային արվեստի հայրենիք Իտալիայում երկար տարիներ դիվանագիտական ծառայության մեջ եղած, Հայաստանում Դաշնակցային Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Վլադիմիր Ստուպիշինին իմանալու նրա կարծիքը քիչ առաջ հնչած երգերի կատարումների մասին, նա կես-կատակ, կես-լուրջ ասաց. «Այս երիտասարդները հենց այսօր կարող են Լա Սկալայում երգել»: Իսկ ՀԹՄՄ-ի նախագահ Սոֆիա Թորոսյանը եւ նշված միջոցառման կազմակերպման հարցում իր գործուն մասնակցությունն ունեցած Գայանե Բաբեկյանը ընդգծեցին երիտասարդ արվեստագետներին սատար կանգնելու եւ հովանավորելու իրենց միության վաղեմի ավանդույթները հատկապես մեր դժվարին օրերում շարունակելու կարեւորությունն ու անհրաժեշտությունը, նաեւ կարեւորեցին օպերային թատրոնի տնօրինության պատրաստակամությունն այս խնդրում:

Մեզ մնում է ավելացնել, որ հիշյալ համերգային ծրագիրը կկրկնվի այս շաբաթ, ժամը 14-ին:

Երիտասարդ տաղանդների շքահանդես

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

Քեննի Դաֆլերի նոր ձայնապնակը

Սաքսոֆոնահարուհի Քեննի Դաֆլերը երաժշտության աշխարհ մուտք գործեց 7 տարեկանում, ընդօրինակելով հորը՝ տենոր Հանս Դաֆլերին: 12 տարեկանում աղջնակը որպես ալտահար մասնակցում է հոր ձայնապնակի ստեղծմանը: 15 տարեկանում Քեննին արդեն ղեկավարում է իր «Ջանգի սթափ» խումբը

եւ ամեն գիշեր նվագում Ամստերդամի բարերում: Օրերս վաճառքի հանվեց նրա ձայնապնակային երկրորդ ալբոմը, որը կրում է «Սախս ինչքան ուզեք» անունը: Դա լավ է բնորոշում Քեննիին, որը հմայված է սաքսոֆոնով: Նա քննիբ ծաղով է ընկալում «Դուք որպես աղջիկ լավ եք նվագում» հեգնական արտահայտությունը: Երաժշտը խոստովանում է, որ իրեն հայտնի են սեփական հնարավորությունները: «Ես տեխնիկապես շատ ուժեղ չեմ: Ես նվագում եմ լսողությամբ, իմպրովիզացիայով: Կարեւորը առաջադիմելն է եւ ոչ թե հաճոյախոսություններ լսելը: Իմ արժեքը հայտնի կդառնա 15-20 տարի հետո», ասում է նա: Իսկ առայժմ Քեննին նվիրում է իր վարպետությունը եւ ձգտում է դառնալ խոշոր նշանավոր սաքսոֆոնահարուհի: Նրա կուռքերն արդեն տեղի են տալիս: Օրինակ, հանրահայտ Մադոննան Քեննիին առաջարկել է հանդես գալ իր համերգի առաջին մասում: Դեյվ Ստյուարտը նրան հրավիրել է իր խումբ: Վան Մորիսոնն առաջարկել է մասնակցել իր նոր ձայնապնակային ալբոմի ստեղծմանը: Էլ չենք խոսում «Փինկ Ֆլոյդի» կամ Արեթա Ֆրանկլինի մասին, որոնց համերգներին 24-ամյա ալտահարուհին արդեն մասնակցել է:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Նոր մրցաշարքին ընդառաջ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՒՄ Է ՅՄՄ-ՖԻՄԱ-Ն

– Ես լավ գիտեմ մեր հանրապետության բոլոր թիմերի կարողությունները, եւ միանգամայն տրամաբանական է, որ նոր մրցաշրջանում լուրջ խնդիրներ ենք դրել մեր առջեւ: Պայքարելու ենք եւ մրցանակային տեղի, եւ գավաթի համար, ասում է թիմի գլխավոր մարզիչ, ՅՅ վաստակավոր մարզիչ Սամվել Դարբինյանը: Չնայած խստաշունչ ձմռանը, ծանրաբեռնված մարզումներ ենք անցկացնում: Յիմնականում օգտագործում ենք ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի մարզական բազաները՝ մանեժը, ծանրամարտի դահլիճը եւ այլն: Տղաներն ամենայն լրջությամբ եւ պատասխանատվությամբ են մոտենում մարզումներին: Յիմա անհրաժեշտ է վերականգնել նրանց ֆունկցիոնալ ունակությունները: Եթե հաջողվի, 12 օրով կմեկնենք Սեւ ծովի ափ, որտեղ մրցումներին զուգահեռ նաեւ ստուգողական խաղեր կանցկացնենք: Կուզենայի ընդգծել, որ թիմին օգնում են եւ ինստիտուտի ղեկավարները, եւ Յայ մարմնամարզական միության (ՅՄՄ) պատասխանատուներ Նազարյանն ու Քյումենկչյանը:

– Ի՞նչ փոփոխություններ կան թիմում:

– «Արարատ»-ից մեզ մոտ է տեղափոխվել Ալյոշա Աբրահամյանը, որը նշանակվել է թիմի պետ: Ինձ օգնելու է նաեւ հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Ռոբերտ Բաբեկյանը:

ՅՄՄ-ՖԻՄԱ-Ն ամբողջովին պահպանել է խաղացողների՝ իր կազմը, դեռ ավելին, նոր համալրում էլ ունենք: Մեզ մոտ են տեղափոխվել Աբովյանի «Կոտայք»-ից հարձակվող Էմիլ Մեսրոպյանը, «Մալաթիա»-ից պաշտպան Յայկ Բաբայանը: Երեւանի առաջնության մասնակից թիմերից վերցրել ենք դարպասապահ Գեղամ Պետրոսյանին եւ կիսապաշտպան Արման Անեմյանին: ■

«Բարսելոն»-ի ռեկորդը

Եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթակիր Իսպանիայի «Բարսելոնա» հանրահայտ թիմը, որին մարզում է Յոհան Կրոյֆը եւ որի կազմում հանդես է գալիս, ըստ «Onze Mon-dial»-ի, եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ, բուլղարացի Խրիստո Ստոյչկովը, Իսպանիայի գավաթի խաղարկության 1/8-րդ եզրափակիչի պատասխան խաղում 6:0 հաշվով ջախջախիչ պարտության է մատնել ոչ պակաս հանրահայտ Մադրիդի «Ատլետիկո» թիմին: Առաջին խաղում «Բարսելոն»-ը հաղթել էր 5:0 հաշվով: Այնպես որ, դա ինքնատիպ ռեկորդ է: ■

Բարձրացատկ

Բուբկայի 34-րդ ռեկորդը

Յարազատ քաղաքում՝ Դոնեցկում տեղի ունեցած «Ձողացատկի աստղեր» անունը կրող միջազգային ավանդական մրցաշարում, որն ինչպես միշտ կազմակերպում է աշխարհի բազմակի ռեկորդակիր Սերգեյ Բուբկան, աշխարհի նոր ռեկորդ գրանցվեց, որի հեղինակը դարձյալ Բուբկան է: Նա հաղթահարեց 615 սմ բարձրությունը:

Այս տարի դա Բուբկայի 2-րդ համաշխարհային ռեկորդն է: Յետաքրքիր է նշել, որ աշխարհի իր բարձրագույն ցուցանիշը Բուբկան առաջին անգամ սահմանել է 1984 թ. Վիլնյուսում տեղի ունեցած մրցաշարում, ցույց տալով 581 սմ արդյունք: Եւ ահա 9 տարվա ընթացքում աշխարհի ռեկորդի առաստաղը բարձրացել է 34 սմ-ով: Ուշագրավ է, որ այդ ընթացքում նա դարձել է աշխարհի հենց 34 ռեկորդների հեղինակ:

Սերգեյ Բուբկան 29 տարեկան է, եւ հավանաբար ռեկորդների հեղեղը դեռ շարունակվի:

Ձողացատկի աշխարհի առաջին ռեկորդն արձանագրվել է 1904 թ. մարտի 2-ին: Այն ժամանակ բարձրագույն ցուցանիշը հավասար էր ընդամենը 370 սանտիմետրի: Առջեւում թեթեւ աթլետիկայի աշխարհի առաջնությունն է, որը մարտի 12-14-ը անցկացվելու է Տորոնտոյում: ■

Թենիս

Սելեշի պարտությունը

Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստուհի, հարավսլավացի Մոնիկա Սելեշն անցյալ տարի Ուիմբլդոնում տարած փայլուն հաղթանակից հետո 1-ին պարտությունը կրեց: Տաղանդավոր թենիսիստուհին Ֆրանսիայի միջազգային մրցաշարի եզրափակչում զիջեց ամերիկացի Մարտինա Նավրատիլովային: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՈՆ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

"Mercury - Onaisis"

Արժեզրկման անկառավարելի ընթացքի եւ քաղաքացիների ֆինանսական շահերի պաշտպանության բացակայության պայմաններում ՀՀ անշարժ գույքի առք ու վաճառքի առաջատար «Mercury» ձեռնարկությունը եւ «Onaisis co. ltd» ֆինանսական ֆիրման բնակչության լայն խավերին հնարավորություն են տալիս շահույթ ստանալ հանրապետությունում ամենաբարձր տոկոսով՝ ամսական 20 տոկոս, ներդնելով իրենց ֆինանսական միջոցներն անշարժ գույքի հետ կապված առեւտրական գործարքների մեջ:

Ֆինանսական միջոցների ներդրման նվազագույն ժամկետը 3 ամիս:

ԺԱՄԱՆԱԿԸ ԴՐԱՄ Է
ՏՎԵՔ ՄԵԶ ԺԱՄԱՆԱԿ ԵՎ ԴՈՒՔ ՇԱՏ ԴՐԱՄ ԿՍՏԱՆԱՔ

Mercury ENTERPRISE

ONAISIS CO LTD

հեռ. 594630, 594632
ՀՀ, ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա պողոտա, «ԱՆԻ» հյուրանոց, N-N 630, 632,

PUBLISET

Արտ-Դարի

Ռազմական ցուցահանդեսը դարձավ ծավալուն ցուցադրում

Արու Դաբիում անցկացված «Ի-դեքս-93» ցուցահանդեսը նոր Ռուսաստանի համար դարձավ պաշտպանական համալիրի զորության առաջին ծավալուն ցուցադրումը: Միացյալ Արաբական Էմիրությունների մայրաքաղաքում Ռուսաստանի պատվիրակությունը գլխավորած պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը «Ի-Ֆ»-ին տված հարցազրույցում նշեց, որ զենքի ու ռազմական տեխնիկայի բոլոր խոշորագույն համաշխարհային արտադրողների մասնակցությամբ անցկացված ցուցահանդեսը Ռուսաստանի համար ունեցավ ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական նշանակություն: Գրաչովի կարծիքով, ցուցահանդեսի շրջանակներում Միացյալ Արաբական Էմիրությունների, Քուվեյթի, Բահրեյնի եւ այդ շրջանի մի շարք այլ պետությունների ղեկավարների, ինչպես նաեւ դրանց ռազմական գերատեսչությունների ղեկավարների հետ իր ունեցած հանդիպումներն ու զրույցները կնպաստեն ռազմական եւ ռազմատեխնիկական գործակցության զարգացմանը, որի նպատակն է ամրապնդել աշխարհի անվտանգությունն ու կայունությունը: ■

Ռուսաստանում հայտնի քաղաքագետ Անդրանիկ Միհրանյանը դարձել է պետության ղեկավար Բորիս Ելցինին առընթեր նախագահական խորհրդի անդամ: Ինչպես հաղորդում է «Սեգոդնյա» թերթը, դիտորդներն այդ խորհրդատվական մարմնում վերջերս կատարված պաշտոնափոխությունները համարել են Ռուսաստանի նախագահի ներքական շրջապատը դեպի ժողովրդավարական ուժեր: Անդրանիկ Միհրանյանից բացի, նախագահական խորհրդի կազմի մեջ են մտել նաեւ Ռուսաստանի խորհրդարանում ժողովրդավարների ղեկավարներ Պյոտր Ֆիլիպովը, Վլադիմիր Վոլկովը, Սերգեյ Կովալյովը, Բորիս Գրուշինը, Էմիլ Պաինը, Միխայլ Գեֆտերը:

ԻՆԿՈ

«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է դրամական փոխանցումներ Ուկրաինայից Հայաստան, Հայաստանից Ռուսաստան, Ռուսաստանից Հայաստան: Գործառնությունները իրականացվում են 2-5 բանկային օրում:
«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղի հասցեն է՝
Երեւան-10, Վազգեն Սարգսյանի (նախկին Սպանդարյանի) փողոց 2/8 (1-ին հարկ), հեռախոս 56-07-51, 56-37-25:

PUBLISET

Թբիլիսի

Հանդիպում իրանցի ռազմականի հետ

Փետրվարի 20-ին Վրաստանի ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն ընդունեց Իրանի պաշտպանության փոխնախարար Աքբար Աբարին: Հանդիպմանը քննարկվեցին ռազմական արդյունաբերության ոլորտում երկու պետությունների միջեւ ինտեգրացիոն համագործակցության հարցերը: Նախօրեին Իրանի պատվիրակությունն այցելեց հանրապետության մի շարք խոշոր ձեռնարկություններ:

Զրույցի ընթացքում նշվեց, որ Վրաստանի պատվիրակության վերջերս Իրան կատարած այցելությունը հզոր խթան էր այդ երկրի հետ բազմակողմանի փոխշահավետ հարաբերությունների հաստատման համար: ■

Լուրերի Հոսք

Ռուսաստանն առգրավում է ուկրաինական կայքը

Հինգշաբթի երեկոյան ռուսական հատուկ ջոկատայինները մտել են Կրասնոդարի երկրամասի Դոնեցկի մետաղագործական կոմբինատի հանգստի հանգրվան եւ ամենակարճ ժամկետում ստիպել կրասնոդարյան... ?

Հինգշաբթի երեկոյան ռուսական հատուկ ջոկատայինները մտել են Կրասնոդարի երկրամասի Դոնեցկի մետաղագործական կոմբինատի հանգստի հանգրվան եւ անձնակազմին ծերբակալել ու տարել Կրասնոդար: Այս մասին «Ի-Ֆ»-ին հայտնել է կոմբինատի գլխավոր ինժեներ Վ. Տերեշչենկոն: Ուկրաինայի նախագահ Լ. Կրավչուկը Դոնեցկի մետաղագործներին խոստացել է արտասահմանյան սեփականության հարցը լուծել Բ. Ելցինի հետ իր բանակցություններում: 1992 թ. սեպտեմբերի 21-ին Ելցինը կարգադրել էր Ռուսաստանի ազգային անվտանգության նախարարությանը հանձնել Կրասնոդարի երկրամասում գտնվող ուկրաինական երկու պիոներական ճամբարներ: Ներկայումս Ռուսաստանի իրավարար դատարանը քննում է 1992 թ. սեպտեմբերի հրամանագիրն անվավեր ճանաչելու Դոնեցկի մետաղագործական կոմբինատի հայցը:

«Ժողովրդական ատյան»-ի նիստերը շարունակվում են

Մի շարք ընդդիմադիր կուսակցությունների կազմակերպած «ժողովրդական ատյան»-ը շաբաթ օրը շարունակեց նախկին ԽՍՀՄ-ում նախագահ Մ. Գորբաչովի գործունեության քննությունը: Փորձագետներն իրենց ելույթներում նախագահին մեղադրում էին, որ նա ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո «մերձավոր արտասահման» դարձած հանրապետություններում դավաճանել է ռուս ժողովրդի շահերին, «վերակառուցում» անցկացնելիս խախտել է խորհրդային սահմանադրությունը, որ Ռուսաստանը վնասներ է կրել Մերձավոր Արեւելքում վարած սխալ քաղաքականության հետեւանքով, որ Գերմանիայի միավորումից հետո մեծացել է նոր աշխարհամարտի վտանգը: Ատյանի անդամ, պաշտոնաթող գեներալ-լեյտենանտ Միխայիլ Սեդովն ատյանի նպատակն է համարել Մ. Գորբաչովի գործողությունների շարժառիթների բացահայտումը, արդյոք նա որպես պետության ղեկավար անբանիմա՞ց է եղել, թե՞ հետեւել է կոնկրետ ծրագրի:

Սպաների ժողովը մտադիր է կառույցներ ստեղծել

Կիրակի օրը Մոսկվայում ավարտված սպաների ժողովը որոշում է ընդունել եկող շաբաթ սպայական ժողովներ անցկացնել Ռուսաստանի բանակի ու նավատորմի բոլոր զորամասերում եւ ստորաբաժանումներում եւ «ստեղծել ու կազմել համաբանակային սպայական ժողովի մշտապես գործող կառույց»: Նախօրեին հանրության եւ ժողոպատգամավորներին ուղղված դիմումի մեջ ժողովի մասնակիցները պահանջել էին, որ Պավել Գրաչովը Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարի պաշտոնից հրաժարական տա «իշխանության չարաշահման, կաշառակերության եւ անբանիմացության համար»: Նրանք այդ պաշտոնում հանձնարարում են գեներալ-գնդապետ Վլադիսլավ Աչալովին: Փետրվարի 23-ին Մանեժնայա հրապարակում կայանալիք հանրահավաքի ընթացքում սպաները մտադիր են իրենց ընդունած որոշումները «ամրապնդել ժողովրդի հավանությամբ»: ■

BUSINESS TO BUSINESS

«ՎԵՐՏԵՔՍ ՎԵՆՉԸՐՍ» ՍՊԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԴՈՒՍՏՐ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

YELLOW PAGES

ԴԵՂԻՆ ԷՋԵՐ

The only official Telephone Directory being jointly prepared by the Yerevan City Council and Vertex Ventures LTD, a New York Corporation.

The directory will contain the addresses and telephone numbers of all businesses registered in Yerevan together with various advertisements.

The directory will also contain a section for the advertisements of foreign companies and organizations.

The directory will be published both in Armenia and throughout the world.
Your advertisements will expand your business and will introduce it throughout various world markets.

If you desire to have your business known Internationally, then place your advertisements in the only official Yerevan telephone Directory, being prepared jointly by the Yerevan City Council and Vertex Ventures LTD, a New York Corporation.

Apply at Vertex Ventures LTD,
Address: Tamanian st. 2, Yerevan-9
tel. 56-06-05, hours 9.00-17.00
55-27-52, hours 17.30-21.30

Միակ պաշտոնական տեղեկագիրքը, որը համատեղ պատրաստում են հրատարակելու Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեն եւ ամերիկյան «ՎԵՐՏԵՔՍ ՎԵՆՉԸՐՍ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը:

Տեղեկագրքում տեղ կգտնեն Երեւանի բոլոր ձեռնարկությունների հասցեները եւ հեռախոսահամարները, ինչպես նաեւ այլազան գովազդներ ձեռնարկությունների եւ նրանց գործունեության մասին:

Տեղեկագրքում կլինի նաեւ առանձին բաժին օտարերկրյա կազմակերպությունների գովազդների համար:

Տեղեկագիրքը լույս կտեսնի հայերեն եւ անգլերեն լեզուներով, կվաճառվի Հայաստանում եւ ամբողջ աշխարհում:

Տեղեկագրքում տեղ գտած գովազդները հնարավորություն կընձեռեն գործարար մարդկանց եւ ձեռնարկություններին դուրս գալու միջազգային շուկա եւ ընդլայնելու գործարար կապերը:

Եթե դուք ցանկանում եք, որ Ձեր գործունեության մասին իմանան ամբողջ աշխարհում, ապա տեղավորեք Ձեր գովազդը տեղեկագրքում, որը միակ պաշտոնականն է եւ համատեղ պատրաստվում է Երեւանի քաղաքային խորհրդի գործադիր կոմիտեի եւ ամերիկյան «Վերտեքս վենչըրս» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից:

Դիմել ամերիկյան «Վերտեքս վենչըրս» ՍՊԸ Հայաստանի դուստր ձեռնարկությանը
Հասցեն՝ Երեւան 9 Թամանյան 2
Հեռախոս 560605, ժամը 9.00-ից-17.00,
552752, ժամը 17.30-ից-21.30

VERTEX VENTURES
ARMENIAN SUBSIDIARY LTD. CORPORATION . NEW YORK-YEREVAN

PUBLISET

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՒԵԼ ՊԱԼԼԱՔՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@